ANT

Haftalık Dergi • 1 Nisan 1969 • Sayı: 118 • 125 Kuruş

CHP'YE AMERİKA ÇENGEL ATTI

FARUK SÜKAN YALAN SÖYLÜYOR

HAFTANIN NOTLARI

23 mart

Yeni örgütler

■ AP iktidarının anayasa dışı icraatına ve emperyalizmin yeni oyunlarına karşı emekçi halk ve devrimci öğrenciler yeni örgütler kurarak direnç hareketini genişletmektedirler. İstanbul'daki emekçiler ve devrimci öğrenciler bir araya gelerek «Devrimci İşçi, Köylü ve Öğrenci Birliği»ni kurmuşlardır. Birlik ilk bildirisinde «Anadolu'da toprağı ağalar tarafından zaptedilmiş, tefeci, sermaye hegemonyası altında inim inim inletilen, sarı yirmibeş kuruşa hasret Türk köylü ve işçisi» adına üniversite gençliğine seslenerek «Geri kalmışlığımızın nedenlerini biz de bilmek istiyoruz. Yerüstü ve yeraltı kaynaklarımızı dış gavurla işbirliği yaparak sömüren satılmışların yurdumuza uzanan kirli ve pis ellerini hep beraber kırmak için seni yanımızda, safımızda bekliyoruz» demektedir. Yeni birlik, devrimci gençlerle emekçi kitlelerin kaynaşmasını ve ortak kavga yürütmesini amaçlamaktadır.

Sonuç vermeyen ziyaret

Geçen hafta Türkiye'yi resmen ziyaret eden Romanya Devlet Başkanı ve Komünist Partisi Birinci Sekreteri Çavuşesku ile yapılan temaslar olumlu sonuç vermemiştir. Türkiye ile Romanya arasındaki en önemli görüş ayrılığı, Balkan Birliği konusunda çıkmıştır. Çavuşesku, Balkan ülkeleri arasında siyasi, iktisadi, ticari ve kültürel alanlarda bir birliğin teşkil edilmesini, bunun için de bu ülkelerin bağlı bulundukları askeri paktlardan ayrılmaları görüşünü getirmiş, Romanya'nın da bu amaçla uzun vadede Varşova Paktı'ndan ayrılabileceğini söylemiştir. Buna karşılık Cumhurbaşkanı Sunay, Türkiye'nin NATO'da kalmakta kararlı olduğunu belirterek öneriye karşı çıkmış, ancak Balkan devletleri arasında ikili anlaşmalar yapılabileceğini bildirmiştir. Tam bu görüşmeler sırasında Başbakan Demirel'in de, NATO'nun saldırgan amaçlarla kurduğu «Çağrı Kuvveti»ne Türkiye'nin de katılacağını açıklaması pişmiş aşa su katmış ve anlaşma ortamı kalmamıştır. Bu yüzden, Çavuşesku'nun İstanbul'da yapacağı basın toplantısı son anda iptal edilmiş, görüşmeler sonunda da ne suya ne sabuna dokunan bir bildiri hazırlanmıştır. Çavuşesku'nun ziyareti, sadece iki ülke arasında bir takım ticari ve ekonomik anlaşmalar yapılmasıyla sonuçlanmıştır. Bu anlaşmalar arasında bir baraj ile bir hidroelektrik santral inşası ve Romanya'dan petrol ithali yolunda temaslar yapılması da vardır.

24 mart

Üniversite baskını

■ Üniversiteye gece yarısı polis baskını yapılmasını isteyerek yüzkarası bir sorumluluk altına giren Rektör Ekrem Şerif Egeli, üniversitenin kimin tarafından aranabileceği yolundaki bir soruya, «Üniversite muhtariyeti üzerinde yeni bir polemik açılmasını istemiyorum» diye cevap vermiş, ayrıca üniversitedeki komando baskınından sonra Vali Poyraz'a telefon edip, «Gelin bakın, silahlar konuşuyor. İcap ederse asker de getirin» şeklinde konuştuğunu itiraf etmiş, bunun üzerine bir basın toplantısı düzenleyen öğrenci cemiyetleri de, «Üniversitenin aranması kesin olarak özerkliğe aykırıdır. Üniversite aranırken, polisin yanında kimse bulunmadığına göre, polisin neyi nereye yerleştireceği belli olmaz. Üniversite yöneticilerinin işbirlikçi tutumunu şiddetle takbih ederiz» demişlerdir.

Barış çağrısı

■ Cezayir Cumhurbaşkanı Bumedyen, Akdeniz'in «barış denizi» haline getirilmesini istemiştir. Sovyetler Birliği'nin «Pravda Gazetesi» muhabiri ile bir konuşma yapan Bumedyen, demecinde, Türkiye, Yunanistan, İtalya ve İspanya'daki NATO üslerinin kaldırılması çağrısında bulunarak şöyle demiştir: «Akdeniz'i bir barış denizi haline getirmek zorundayız. Bunun için de Amerikan Altıncı Filosu'nun Akdeniz'den ayrılması ve İspanya, İtalya, Yunanistan ve Türkiye'deki NATO üslerinin, bu arada Amerikan askeri üslerinin kaldırılmasına hayati önem veriyoruz.»

Meclis'i bastılar

■ Devrimcilerin en küçük eylemi Sülkan'ın polislerince kan dökülerek engellenirken, çoğunluğunu İmam Hatip Okulu öğrencileri ve mezunlarının teşkil ettiği 150 kişilik topluluğun Meclis'i basmasına müdahale eden olmamıştır. Başbakan Demirel'i «Sen de mi İslama kelepçe vurmak isteyenlerin safına girecektin?» diye suçlayan baskıncılarla AP milletvekilleri arasında laiklikle ilgili tartışmalar yapılmıştır. Meclis'i basanlardan biri, AP Milletvekili Sabahattin Savacı'ya «Ne zaman Müslüman devlet olacağız?» diye sormuş ve «Bekleyiniz, telaş etmeyiniz» cevabını almıştır.

Proleter'e saldırı

■ Proleter Şoför Yalkın Özerden, Kadıköy'de minibüs ağalarının yeni bir saldırısına uğramıştır. Kadıköy'den beş yolcuyla Kartal istikametine giderken Maltepe'de inmek isteyen iki yolcuyu Maltepe Camii yanında durarak indiren Proleter Şoför'ün arabasına, üstlerine vazife olmadığı halde, Minibüsçüler Cemiyeti Başkanı Burhan, Komünizmle Mücadele Derneği eski başkanı Hayati Hançerlioğlu ve beş kişi saldırmışlar, arka camda bulunan PROLETER yazısının plastik harflerini sökerek parçalamışlardır. Bu zorbalığa direnen Yalkın Özerden'i de boğazını sıkarak hırpalamışlardır. Olay savcılığa intikal ettirilmiştir.

25 mart

Tasarıları protesto

■ Anayasaya suikast niteliğindeki yeni tasarılara karşı tepkiler devam etmektedir. Çeşitli kuruluşlar, yayınladıkları bildirilerle, tasarıların Türkiye'ye faşizmi getirmek amacıyla hazırlandığını belirtmekte ve halkı direnişe çağırmaktadırlar. FKF Hukuklar Fikir Kulübü de yayınladığı bildiride «Terör Kanunu» olarak bilinen Anayasa Nizamını Koruma Kanunu Tasarısı ile meclislerden geçen Avukatlık Kanunu'nu ve TRT Kanun Tasarısı'nı protesto etmiş, «Artık direnmelerimiz yalnız boykotlar ve işgaller biçiminde olmayacaktır. Bundan böyle direnmelerimiz daha değişik ve daha güçlü olacak» demiştir. Ankara'da 5 bin öğrencinin katıldığını «İktidarın baskı kanunlarını ve eğitim düzenini protesto yürüyüşünde yeni tasarılar ve bozuk eğitim düzeni şiddetle yerilmiş, zorbalığa ve bozuk düzene direnme andı içilmiştir.

Bakana cevap

■ Çalışma Bakanı Turgut Toker'in Bursa'da yaptığı bir konuşmada iktidarın anayasa dışı tutumuna muhalefet edenleri suçlaması üzerine basına bir demeç veren DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker, bakanın uluslararası gerçeklerden ve Türkiye işçi hareketinden habersiz olduğunu belirtmiş, TRT yönetim kurulunda sadece Türk-İş'e temsil hakkı verilmesi üzerinde de durarak «Bakan, Türkiye'de anayasadan yana 100 bin işçinin desteklediği DİSK'i tasfiyeyi amaç bilmektedir. Çalışma Bakanı Toker, partizan anlayışa saplanışın acı meyvelerini mutlaka tadacaktır» demiştir.

26 mart

Üniversitelere kilit

■ AP iktidarının giderayak hazırladığı tasarılar furyasına, bir de üniversitelerin görüşü alınmadan hükümet tarafından hazırlanarak meclise sevkedilen Üniversiteler Kanunu Değişikliği Tasarısı eklenmiştir. Bütün Üniversite öğretim üyeleri ve öğrencileri bu tasarıyı şiddetle protesto etmektedirler. Ankara Üniversitesi Senatosu ve Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörler Kurulu, yayınladıkları bildirilerle tasarının üniversitenin geleceğini tehdit ettiğini, tasarı kanunlaştığı takdirde üniversite rektörleri, dekanları ve profesörlerinin görevlerinden istifa edeceklerini açıklamışlardır. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Bedri Karafakioğlu ise, tasarı kanunlaştığı takdirde üniversitenin kapılarına kilit asmak zorunluğu doğacağını bildirmiştir.

Amerika'ya imtiyaz

■ Amerikan «Potash and Chemical Corporation» firması ile Fransız «Ugine - Kuhlmann» firmasına, Devlet Planlama Teşkilatı'nın itirazıyle Bor tuzlarının işletmesi ve ihracı için yeni bir imtiyaz verilmiştir. Bu iki firmanın ortaklaşa 10 Milyon Lira sermaye ile kuracakları tesis, madenleri işletmek üzere kimya laboratuvarları inşa edecek ve ayrıca bakır, kobalt, fosfat, krom ve diğer bir çok maddeyi aramak, bulunmuş madenleri devralmak ve bunları işletmek hakkına sahip olacaktır. Böylece maden cevherlerinin emperyalizme peşkeş çekilmesine ve bir yandan ikili anlaşmaların yeniden gözden geçirildiği bildirilirken yeni imtiyazlar verilmesine devam edilmektedir.

Köylü yürüyüşünü önlediler

Son günlerde gelişen köylü hareketleri egemen sınıfları ve iktidarı adamakıllı telaşlandırmış, 17 Mart Pazartesi günü Kars İli'nin Susuz İlçesine bağlı İncesu ve Çamçavuş köylülerinin kredi dağılımındaki adaletsizliği protesto etmek üzere düzenledikleri yürüyüş iki gün önce köye gönderilen jandarmaların baskısıyla engellenmiştir. Bir yandan jandarmalar köylüleri dipçiklerken, üstlerini ve evlerini ararken köylere dağılan milli emniyet mensupları da yürüyüşü sabote edici faaliyette bulunmuşlardır. Yürüyüşün engellenmesine rağmen 17 Mart günü TİP Kars Milletvekili Adil Kurtel ile parti ve FKF Erzurum Sekreterliği üyeleri köye gelerek bir sohbet toplantısı yapmışlar, köylülere kredi dağılımındaki adaletsizliği anlatmışlardır. Bu arada Kurtel köylülere sosyalist düzenin ne olduğunu anlatmış, «İşte arkadaşlar bizler sosyalistiz ve sosyalizm budur» deyince köylüler tarafından çılgınca alkışlanmıştır. Öte yandan, yürüyüşe engel olunamadığı takdirde yürüyen köylüleri korkutmak üzere Susuz İlçesi'nde AP'lilere silah dağıtıldığı da öğrenilmiştir.

27 mart

NATO Çağrı Kuvveti

■ Başbakan Demirel, çağrı üzerine bir araya gelecek ve Akdeniz'de gözetleme görevi yapacak NATO Çağrı Kuvveti'ne Türkiye'nin de katılacağını açıklamıştır. «Türkiye çağrı kuvvetine ne kadar güçle katılacak?» sorusuna «Söylenemez» cevabını veren Demirel, bu konuda İnönü'nün kendisine yolladığı mektubu da cevaplandırdığını açıklamıştır. NATO Kuvveti, manevralar ve ziyaretler içinde periyodik olarak da bir araya gelecektir. Böylece 6. Filo'nun tek başına olamasa bile, diğer müttefik gemileriyle birlikte Türk limanlarına asker çıkartması da mümkün olacaktır. Nitekim geçen hafta bir NATO filosu İzmir Limanı'na demirlemiş ve Amerikan askerleri tekrar kordon boyuna çıkmıştır.

Deprem felaketi

■ Batı Anadolu'nun il ve ilçelerinde kaydedilen depremler binlerce binanın yıkılmasına yol açmış, 53 kişi depremde can vermiştir. İktidarın evleri yıkılan vatandaşlarla doğru dürüst ilgilenmemesi, deprem bölgesine bir bakan dahi yollamaması dikkati çekmiştir. Felaket bölgesindeki yurttaşlar kendi kaderlerine terkedilmiş, bir çok köy ulaşım imkânlarının yokluğundan günlerce unutulup gitmiştir. Bu bölgedeki vatandaşların kaderi de, görünüşe göre, Varto ve Adapazarı felaketzedelerinin kaderinden farklı olmayacaktır.

28 mart

Halka yeni kazıklar

■ «Halk sektörü» olarak nitelenen, gerçekte bazı kapitalistler ile CHP kodamanlarınca tezgahlanıp dar gelirli halkı soymak için faaliyete geçirilen Hastaş'tan sonra birtakım açıkgözler «halk sektörü» adıyla yeni ortaklıklar kurmak çabasına girişmişlerdir. Deva Sanayi ve Ticaret A. Ş., 100 milyon sermaye ile Devsan adlı yeni bir gıda sanayii şirketi kurduğunu ilanlarla açıklamıştır. Öte yandan, yine CHP'lilerin aynı şekilde bir oyunla «öğretmenleri hissedar edecek» yeni bir şirket tezgâhlamağa çalıştıkları, işin başına da eski İstanbul Milli Eğitim Müdürü Halis Kurtça'yı geçirdikleri öğrenilmiştir. Bazı devrimci öğretmenler de davet edilmek istenmiş, fakat olumsuz cevap alınmıştır.

Öğretmen kıyımı

■ Öğretmen kıyımının ve partizanlığın son örneğine Kayseride rastlanmış, bir kız öğrencisine sarkıntılık eden ve hakkında soruşturma açılan bir Öğretmen Okulu öğretmeni, iktidarın kukla örgütü Milliyetçi Öğretmenler Derneği'nin mensubu olduğu için yerinde bırakılmış, buna karşılık mezun olan öğrencileriyle evlenen iki öğretmen kötü örnek olur gerekesiyle başka yerlere sürülmüşlerdir. Kayseri'nin bir başka ilçesinde de bir öğretmen, Yaşar Kemal'in İnce Memed kitabına kitaplıkta yer verdiği için gerekçe gösterilmeden bakanlık emrine alınmıştır.

29 mart

Meclis'ten geçmeli

■ Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, «Akdeniz'de kurulması tasarlanan Çağrı Kuvveti'ne katılma kararının parlamentodan geçirilmesinin zorunlu olduğu» görüşünü açıklamıştır. Aybar bu konudaki demecinde, «Ortadoğu'daki gergin durum her an bir savaşa dönüşebilir ve bu savaş çok daha geniş bir nitelik kazanabilir. Hal böyle iken Demirel Hükümeti'nin Amerika'nın Akdeniz'de kurmayı tasarladığı «Çağrı Kuvveti»ne katılma kararı vermiş olması, son derece isabetsiz ve tehlikeli bir davranıştır» demiştir.

Alkılıç Paşakapısı'nda

■ Geçen hafta bir kalb krizi geçirerek sağlık durumu ciddileşen 142. maddenin çilekeş mahkumu Şadi Alkılıç, aylardan beri yatmakta olduğu Toptaşı Cezaevi'nden alınarak Paşakapısı Cezaevine nakledilmiştir. Alkılıç'ın sürekli tıbbi bakım altında bulundurulması gerekmekte, uzun süre hapiste tutulduğu takdirde hayatının tehlikeye düşmesinden endişe edilmektedir.

Halk ozanları

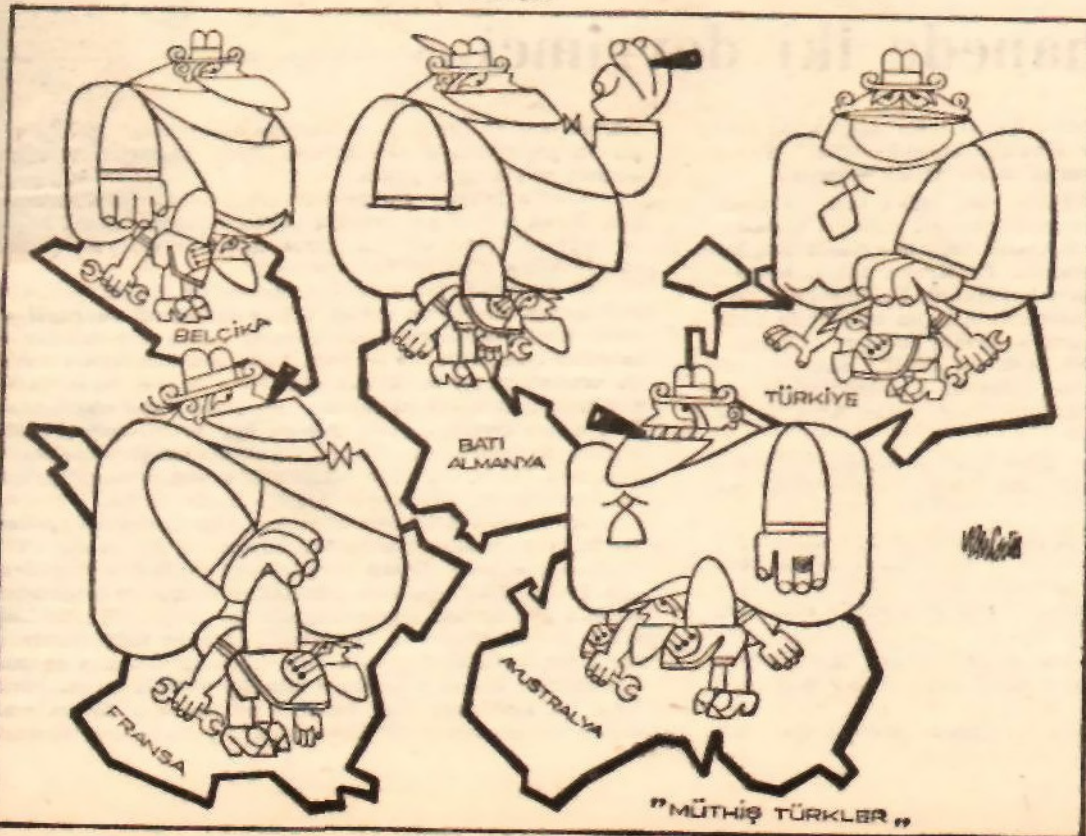
■ Halk Ozanları Derneği Birinci Kongresi'ni yapmış ve tüzüğün amaç kısmına «emperyalizmle savaş, halkı sömürenkleri halka anlatmak» maddeleri eklenmiştir. Kongre sonunda başkanlığa Aşık Fermani seçilmiştir.

GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

YAZISIZ

"MÜTHİŞ TÜRKLER"

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Dinle, Bay Sükan!

GÜN geçmez ki şeamet habercisi baykuş suratıyla gazetelerin manşetlerine tünemesin, yeni bir yalan, yeni bir iftira kusmasın! Söylediği şeyler, bir parça akıl ve mantık sahibi her insanın rahatlıkla gülüp geçebileceği cinstendir. Gel gör ki Türkiye Cumhuriyeti'nin içişleri bakanlığı koltuğunu işgal etmekte olması, söylediği her lafa gazete sekreterlerinin elinde en azından 72 puntoluk önem kazandırmaktadır. Kendisinin de itiraf ettiği gibi Washington'da, State Department'ın esrarengiz odalarında, ismini, şeceresini taşıyan fişin üzerine «O. K.» çekildikten sonra iktidar merdivenlerinde hızla yükselmiş, Türkiye'nin bütün iç güvenlik kuvvetlerinin kontrolunu ele geçirmiş, ajanlarıyla, fişleriyle, SS kıtalarıyla, baskınlarıyla Hitler'e özgü bir polis rejimi kurmuştur. İşte, yalan ve iftirayı devlet adamlığının tek sermayesi haline getiren bu adamın geçen hafta besleme gazetelerin manşetlerinde kustuğu hezeyan: Türkiye sosyalistlerinin Moskova'dan emir aldıkları tesbit edildi! Ya delil? O da hazır: Roma'da TİP'in de iştirakiyle yapılan Akdeniz İlerici Partiler Konferansı kararları... Bu kararlar tek tek Moskova'dan dikte ettirilmekte, Sovyetler Birliği'nin yeni politikasını bölgede hakim kılmak için Akdeniz ülkelerindeki sosyalistler tarafından uygulanmaktadır.

NEDİR bu Roma toplantısında alınan kararlar? Bizzat Sükan'ın açıkladığına göre: Akdeniz'deki Amerikan ve İngiliz üslerinin kaldırılması, Altıncı Filo'nun geri çekilmesi, NATO'nun kaldırılması, Amerikan emperyalizmiyle mücadele edilmesi, Kuzey Vietnam'ın desteklenmesi, Faşizme karşı mücadelenin dünya çapında takviyesi... Bu kararları, Moskova'nın direktifiyle alınmış gibi gösterebilmek için insanın utanmaktan, sıkılmaktan zerrece nasibi olmamak gerektir. Hele o insan, yeryüzünde ilk ulusal kurtuluş savaşlarından birini vermiş bir ülkenin içişleri bakanlığı koltuğunu işgal ediyorsa... Kişi, sosyalist olsun yada olmasın, yukarıdaki kararları almak yada bu kararlara katılmak için Moskova'dan direktif almasına zerrece gerek yoktur. Yeter ki, ulusal haysiyetten, insanlık haysiyetinden bir nebze nasibi olsun... Bu kararlara imza koyanlar içinde Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi vardır, Filistin Ulusal Kurtuluş Cephesi vardır, Suriye Baas Partisi vardır... Yakın tarihin en haklı kurtuluş savaşlarını veren bu örgütleri Moskova'dan emir almakla suçlayabilmek için insan ya körcahil, yada bu ulusal kurtuluş hareketlerinden tedirginlik duyan Amerikan emperyalizminin kölesi olmalıdır. Tıpkı, 1920'lerde Mustafa Kemal'in ulusal kurtuluş hareketini Moskova'dan emir almakla suçlayan emperyalizmin işbirlikçisi Bâbıâli nazırları gibi...

İÇİŞLERİ Bakanı Sükan! İşte açık seçik söylüyorum: Bir sosyalist olarak, Akdeniz İlerici Partiler Konferansı'nda alınan kararlara, bütün Türk sosyalistleri gibi, ben de katılıyorum. Evet, Akdeniz'deki Altıncı Filo defolup gitmelidir, Türkiye'yi de içine soktuğunuz NATO Çağrı Kuvveti dağıtılmalıdır. Türkiye'nin donanması Türkiye'nin hizmetinde olmalıdır. NATO kaldırılmalıdır. Türkiye'nin ordusu Türkiye'nin emrinde olmalıdır. Amerikan emperyalizmi, bütün askeriyle, danışmanıyla ve en önemlisi sömürücü sermayesiyle ve de işbirlikçileriyle hiçbir kalıntı bırakmamacasına Türkiye'den kovulmalıdır. Kuzey Vietnam'ın ve Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin, sadece onların da değil, Venezuela Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin, Filistin Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin ve tüm ulusal kurtuluş hareketlerinin zafere ulaşması için her fedakârlık yapılmalıdır. Bunları, Moskova'dan emir aldığım için değil, Türkiye'nin bağımsızlığını, ulusal haysiyetimi her şeyin üstünde tuttuğum için, çilekeş halkımın bunlar gerçekleşmeden mutluluğa ve refaha erişemeyeceğini bildiğim için, 1920'lerin ulusal kurtuluş hareketini sürdürmek sorumluluğunu duyduğum için istiyorum. Ve iyi dinle Bay Sükan! Bunu, boğazlarından tek ruble geçmemiş insanları sömürerek Rusya ile ticaretten milyonlar vuran, Türkiye'de komünizm düşmanlığından dem vurup bir cepte dolar, bir cepte ruble, Varna'da, Bükreş'te, Leningrat'ta sefa süren kompradorlardan halkımızı kurtarmak için istiyoruz.

Faruk Sükan yalan söylüyor

BİR yandan CHP Amerika'ya yamanıp önümüzdeki seçimlerde hiç değilse koalisyonlu bir iktidarın yolunu açmak isterken, AP iktidarı da Wall Street ve Pentagon'daki patronlarının kendisine güvenini güçlendirmek için elinden gelen çabayı harcamakta, yüzkızartıcı tertiplere ve tedbirlere başvurmaktadır.

AP iktidarının bu yolda en büyük atraksiyonu, geçen hafta «NATO Çağrı Kuvveti» adlı yeni saldırı kuvvetine Türkiye'yi de katması olmuştur. Amerikan emperyalizminin Akdeniz'deki çıkarları uğruna Türkiye'yi yeniden tehlikeli bir oyunun içine sokan AP iktidarı, bu suçunu örtbas edebilmek için de sosyalist ve devrimci güçlere karşı âdi bir iftira kampanyasına girişmiştir.

Sükan, geçen hafta İstanbul'dan valilik kanalıyla ajans ve gazete merkezlerine gönderdiği yazılı bir açıklamada, Türkiye İşçi Partisi'ni Moskova'nın paralelinde olmak ve Rusya talimatındaki kararları itirazsız imzalamakla suçlamıştır. Sükan, ayrıca, Doçent Burhan Cahit Ünal'ın İtalya'daki Proleter Sosyalist Birliği Kongresi'ne katıldığını, parti genel başkanı Mehmet Ali Aybar ve Genel Sekreter Rıza Kuas'ın da katıldığı daha önceki toplantıların da Uluslararası sosyalist partiler toplantısı değil, komünist partiler toplantısı olduğunu ileri sürmüştür.

Sükan'ın bu sözümona suçlamalarında, neresinden bakılırsa bakılsın, yalan ve iftira sırıtmaktadır.

Daha önce de TİP tarafından açıklandığı gibi, Doç. Ünal'ın katıldığı toplantı, komünist partisi kongresi değil, bağımsız, sosyalist bir parti olan İtalyan İşçi Birliği Sosyalist Partisi kongresidir.

Bu partinin de iştirakiyle daha önce İtalya'da yapılan ve TİP'in de katıldığı toplantı ise «komünist partiler» toplantısı değil, Akdeniz İleri Partiler Konferansı'dır. Bunu anlayabilmek için, konferansa katılan partilerin isimlerine bir göz atmak kâfidir.

Sükan'ın suçlamaları öylesine uydurmadır ki, doğru dürüst tahkik dahi etmeden bu konferansa TİP adına Mehmet Ali Aybar ve Rıza Kuas'ın katıldığını ileri sürmüştür. Oysa, konferansa katılanlar Aybar ve Kuas değil, Sadun Aren ve Kuas'tır.

Aren ve Kuas'ın katıldığı Akdeniz İleri Partiler Konferansı'nda Akdeniz'den sadece Amerikan filosunun değil, onunla birlikte Sovyet filosunun da çekilmesi isteği karar altına alınmıştır.

Sükan'ın yalan ve iftiraları bununla da bitmemektedir. Önceki hafta Millet Meclisi'nde Kanlı Pazar günü anti - emperyalist yürüyüşe katılan devrimcilere suçlamalarda bulunurken de aynı bakan yalan üstüne yalan söylemiştir. Nitekim, Sükan'ın bu yalanlarını geçen hafta Türk Solu dergisi birer birer tesbit etmiştir.

Sükan, Kanlı Pazar olaylarını Demokratik Devrim Derneği ve İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği'nin kışkırttığını ileri sürerken yetmiş kişilik bir kışkırtıcı listesini meclise sunmuştur. Sükan'a göre Demokratik Devrim Derneği'nin başkanı Vecdi Özgüner, İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği'nin Başkanı Mihri Belli'dir. Bu derneklerin başkanlarının kim olduğunu öğrenmek için, Sükan'ın kendisine bağlı İstanbul Emniyeti'nin Cemiyetler Masası'na bir telefon etmesi kâfi iken, yalan yanlış isimler vererek gülünç duruma düşmüştür. Yine Kanlı Pazar'ın teşvikçi ve tahrikçisi olarak gösterilen Deniz Gezmiş ile Celal Doğan'ın Kanlı Pazar günü, bir buçuk ay önce girdikleri cezaevinde bulundukları gibi, Kutber Akalın da altı aydan beri Adana'da bulunmaktaydı. Sükan, bu arada bir çok genci de, TİP üyesi olmadıkları halde TİP'li ilan etmiştir. Bozkurt Nuhoğlu, Celal Doğan, Mustafa Gürkan, Mustafa Lütfi Kıyıcı, Mustafa Zülkadiroğlu, Sükan'ın kendi kafasından TİP'e soktuğu kimseler arasındadır.

Kaldı ki, Kanlı Pazar günü yapılan anti - emperyalist yürüyüşe katılanların TİP yada FKF üyesi olup olmamasının ne önemi vardır. Amerikan erlerinin Türk topraklarını kirletmesine Türk kadınlarıyla yatmasına tahammül etmemek haysiyetine sahip herkes, TİP'li yada FKF'li olsun olmasın, mutlaka böyle bir anti - emperyalist yürüyüşte yer almak, yer alamazsa bile desteklemek zorundadır. Ama, devletin polislerini Amerikan erlerinin fuhuş yaptıkları otellerin kapısına nöbetçi diken bir Faruk Sükan'dan bu hassasiyeti beklemek tabii ki imkânsızdır.

O Faruk Sükan ki, bugün mensup olduğu partinin iktidara gelmesini ve kendisinin de İçişleri Bakanlığı koltuğunu işgal etmesini Amerika'ya borçludur.

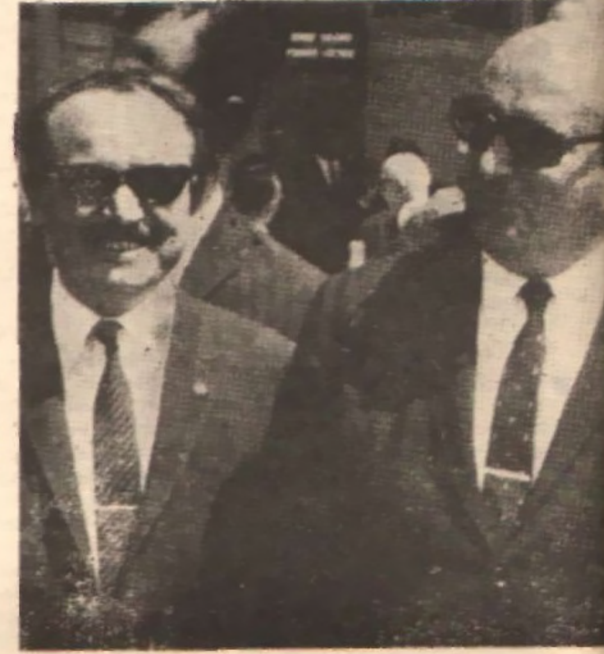
Sükan'ın 1965 seçimlerinden önce, tıpkı bugün CHP'lilerin davet edilişi gibi, nasıl Amerika'ya gittiğinin ve oradan ne izlenimlerle döndüğünün canlı şahidi İlhami Soysal bildiklerini Akşam'da açıklamıştır.

Bu Sükan, Amerika'daki patronlarından öğrendiğini, Amerikan emperyalizminin çıkarları adına elbette burada da uygulayacaktı. Dört yıldır, fişiyle, dosyasıyla, SS kıtalarıyla, meclis baskınlarıyla uygulamıştır da...

Ama iyi uygulayamamıştır. Bir konferansa katılan partilerin niteliğini, katılanların kim olduğunu, cemiyetler masasına kayıtlı cemiyetlerin başında kimlerin bulunduğunu, suçladığı kimselerin hangi örgüte bağlı olduğunu dahi bilemeyecek kadar kötü uygulamıştır ve «yalancı» durumuna düşmüştür. Müfteri durumuna düşmüştür.

Bir politikacı sağcı da olsa, samimi ve dürüst davrandığı takdirde, emekçi sınıfları varlığının bilincine varıncaya kadar toplumda itibar görebilir, ama o insan Amerika'ya hizmet uğruna sıkılmadan yalan ve iftiraya başvuruyorsa, en kısa zamanda «siyasi mevta» olmağa mahkûmdur.

Zehir Hafiye Sükan'ı da aynı akıbet beklemektedir.

Sol'a karşı her türlü yalan ve iftiraya başvuran İçişleri Bakanı Sükan, Demirel'le birlikte...

Amerika Türkiye'de nabız yokluyor!

1955'ce Washington'seçimlerinden öncelerde tasnif edilmiş fişlere ın gizli mahzenlerindeki çekmegöre adam seçerek Türkiye'de iktidara getiren Amerika bugün de bir yandan aynı fişlere göre CHP'den adam seçerken, bir

Hapishanede iki devrimci...

AP iktidarının Türkiye'de estirdiği terör dalgası iki devrimciyi demir parmaklıklar arkasına sürüklemiştir: Yazar Mihri Belli ve devrimci gençlik lideri Deniz Gezmiş...

Geçen hafta da bildirdiğimiz gibi, Mihri Belli 19 Ocak çarşamba sabahı «Komünizm propagandası yaptığı» iddiasıyla tutuklanmıştır. Belli'nin 5 Aralık 1968'de Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde verdiği konferansta T.C.K.'nun 142/1. maddesini çiğnedigini ileri süren savcılık, Hukuk Fakültesi'nde vermeye hazırlandığı ikinci konferansa iki gün kala Sulh Ceza Yargıçlığı'ndan aldığı bir kararla yazarı polislere yakalattırarak cezaevine göndermiştir. Belli'nin tutuklanması ve cezalandırılması için fetvayı ise, İstanbul Üniversitesi'nin gedikli bilirkişisi Prof. Sahir Erman, Prof. İlhan Akın ve bir asistan vermişlerdir.

Tutuklama olayı üzerine kendisiyle görüştüğümüz Mihri Belli'nin eşi Sevim Belli olay günü olup bitenleri şöyle anlatmıştır;

«— Saat 11 sıralarıydı. Kapıyı iki kişiye açtım. Emniyet birinci şubeden olduklarını söylediler ve Mihri'yi ifadesi alınmak üzere savcılığa kadar götüreceklerini bildirdiler. Oysa o güne kadar gelir, belirli bir saat verir ve o saatte savcılıkta olmasını isterlerdi. Anlamalıydım.

Devrimcinin kaderi bu, yok daha doğrusu devrimciliğin gereği bu bütün dünya ülkelerinde. Devrimci her şeyi peşinen kabul etmek zorunda.

Bir çok dâva açıldı... Son duruşmada savcı, soruşturma konusu olay yerine geçmiş üzerinde durup Mihri Belli'nin başından geçenlerin özetini anlattı. Oysa, anlattıklarının dâva konusu olayla ilgisi yoktu.

Elbette karşı - devrimciler ellerindeki bütün imkanları kullanarak bizleri susturmaya çalışacaklardır. Fakat her şeye rağmen tarihi oluşum içinde doğrular ortaya çıkacak, haklar sahiplerine teslim edilecektir.»

Öte yandan, İstanbul Üniversitesi'ne baskın yapan komandoların hiçbirinin kılına dokunulmazken, Devrimci Öğrenci Birliği Başkanı Deniz Gezmiş, halen Sağmalcılar Cezaevinde yatmaktadır. 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararına avukatları iki kez itiraz etmişlerse de, iki itiraz da reddedilmiştir. Her karışıklıktan sonra suçlu olsun olmasın, derdest edilen Deniz Gezmiş, polisin boy hedefi haline getirilmiştir. Komandoların silahlı, sopalı zorbalığı ortalıkta kol gezerken Deniz Gezmiş'e isnad edilen suç, «amme nizamını haleldar etmek, tabancayla adam yaralamak»**tır.**

Öte yandan ANT mensuplarının Amerikan emperyalizmine karşı yazdıkları yazılardan dolayı yargılanmalarına devam edilmektedir. Geçen perşembe günü Doğan Özgüden'in «Go Home Yankee», **Hüseyin Baş'ın** «NATO Kovulmalıdır» **başlıklı yazılarının duruşmalarına 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edilmiştir. O zamanki sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar ile birlikte** «hükûmeti tahkir» **iddiasıyla yargılanan Özgüden ve Baş'ın avukatları bilirkişi raporlarını reddetmişlerse de, mahkeme yeni bilirkişi incelemesine lüzum olmadığına karar vermiş ve duruşmaları 24 Mayıs'a ertelemiştir.**

PROF. DAVİS'İN MEKTUBU
— Kimin hesabına çalışıyor? -

yandan da «bilimsel araştırma» adı altında Türkiye'de yeni nabız yoklamaları yapmaktadır.

Amerika'nın California Eyalet Koleji sosyoloji profesörlerinden F. James Davis bir süre önce Türkiye'ye kapağı atarak geniş çapta bir ankete girişmiştir.

Amerikan üniversitelerinden ve bilimadamlarından bir kısmının CIA emrinde çalıştıkları ve «bilimsel araştırma» maskesi altında sömürecekleri ülkenin iplerini elde tutmak için gerekli bir takım değerlendirmeler yaptıkları bilindiği için, bu anketin üzerinde de dikkatle durmak lazımdır.

İstanbul'un Bebek Semtinde, Manolya sokak, No. 2/1, Daire 3 adresine yerleşen Prof. F. James Davis bir süreden beri iki anket birden yürütmektedir. Anketin birinde, evvelce çeşitli yollardan Amerika'ya giderek orada eğitim görmüş ve daha sonra Türkiye'ye dönmüş kimseler, diğerinde ise İstanbul Üniversitesi ve Robert Kolej öğrencileri bir takım sorulara cevap vermeye davet edilmektedir.

Fulbright'ın bir araştırma bursundan yararlanarak Türkiye'ye geldiğini, daha önce de zaman zaman bu çeşit anketler yaptığını, verilen cevapların çok gizli kalacağını belirten Prof. Davis, mektup gönderdiği kimselere tam 99 soru yöneltmektedir.

Anket, ad ve soyadı hariç, muhatap olan kimsenin bütün özelliklerinin tesbitiyle başlamakta, mesleği, aile hayatıyla ilgili bilgiler istenmekte, daha sonra Amerika hakkındaki düşünceleri, duyguları en ince teferruatına kadar test usulüyle didik didik edilmektedir. Böylece, Amerikan eğitimi ve Türk eğitimi görmüş elit bir zümrenin Amerika hakkındaki son eğilimleri öğrenilmek istenmektedir. Muhatabın özel durumu ve Amerika hakkındaki düşünceleri 44 soru ile saptandıktan sonra sıra en önemli bölüme, Türkiye ile ilgili soruşturmaya gelmektedir. Bu bölümde muhataba tam 45 soru yöneltilmektedir.

Türkiye'de ailevi ilişkiler, insanlar arası ilişkiler, ahlâki ve dinsel eğilimler, dinin toplum hayatındaki etkisi, vatandaşların devlet daireleriyle ilişkisi gibi konularda ayrıntılı bilgiler alındıktan sonra Türkiye'nin kalkınması ile ilgili görüşlerin tesbitine geçilmektedir. Bu bölümde de özellikle Türkiye'de mevcut ekonomik sistemin kalkınmak için geçerli olup olmadığı, 1920'den beri Türkiye'de başarılı bir kalkınma yapılıp yapılmadığı, köylerin kalkınmaya istekli olup olmadıkları, din adamlarının köyler üzerinde etkisi bulunup bulunmadığı, halkın devlet memurlarına güvensizlik besleyip beslemediği saptanarak Türkiye'nin kalkınma modeli olarak alabileceği üç ülkenin isimlerinin verilmesi istenmektedir.

Yukarıda belirtilen sorular, Amerikan emperyalizminin Türkiye'de islamcı - doğucu halk kitleleriyle sol'un arasını açmak, yerli sermaye - yabancı sermaye - bürokratlar koalisyonunu siyasi alanda da gerçekleştirmek hesapları dikkate alındığında ayrı bir önem kazanmaktadır.

Ne var ki, Amerika'da da öğrenim görmüş olsalar, bir çok vatansever Türk ne için hazırlandığı malûm bu ankete cevap vermekten kaçınmışlardır.

Amerikan emperyalizmine Amerika'da eğitim görmüş olanların da direnişi gün geçtikçe kuvvetlenmektedir. Nitekim Türk öğrencilerini Amerika'ya göndererek bir yıl süreyle Amerikan ailelerinin yanında şartlandırmak amacıyla kurulmuş olan Field Service'in geçen hafta yapılan kongresinde bu eğilim açıkça ortaya çıkmıştır.

Galatasaray Lisesi Tevfik Fikret Salonu'nda yapılan kongreye Amerika'da eğitim görüp de Amerikan emperyalizminin kirli oyunlarını gören 71 Field Service üyesi bir bildiri sunmuşlardır. Bildiride Field Service üyelerine şöyle seslenilmektedir: «Sen de bir yıl süre ile Amerikalıların arasında bulundun. Onlar gibi davrandın. Onlar gibi giyindin. Onlar gibi konuştun. Çok yakın ilişkiler kurdun, üstün bir ilgi gördün. Bir çok sert gerçekler insanlar arası günlük ilişkilerde yumuşar, acılığını kaybeder. Gerçekler en yoğun olarak kişiler arasında değil, devletler arasındaki ilişkilerde ortaya çıkar. Gelişmiş ülkenin, senin de içinde bizzat yaşadığın o gösterişli hayat düzenini sürdürebilmesi için sömürmesi gerekir. Sömürüyü başarabilmek için o ülkeden insanlar gerek. Burada Osmanlı devletine özgü DEVŞİRME yöntemini hatırlamak gerek. Osmanlı İmparatorluğu batıyı yönetmek için batılı çocukları alır, bunları sağlam bir eğitimden geçirirdi. Bugün yerler değişti.

Bugün yaraya kesin olarak parmak basacağız. Bu ilkel devşirme yönetiminin âleti olmaya son verelim.»

111 Field Service üyesi gencin katıldığı kongrede bu devşirme yöntemine son verilmesi, Fields Service Derneği'nin kapatılması teklif edilmiş, ancak 49 kapatılma taraftarına karşı 62 üyenin oyu ile teklif reddedilmiştir. Ortanın solu eğilimli bazı kimselerin de, Field Service'in kapatılmasına karşı çıkmaları bu arada dikkati çekmiştir.

Ne var ki, bugün 49 kişi olan anti - emperyalist üyeler yarın daha da artacak ve bir çok Amerikancı kuruluş gibi bu devşirme örgütü de tarihe karışacaktır.

Amerika AP'ye, CHP'ye dilediği kadar çengel atsın, bugün taban uyanmaktadır, kendi yetiştirdiği insanlar dahi kendisine karşı çıkmaktadır.

Türkiye'nin Amerikan pençesinden kurtuluşunun uzak olmadığının habercisidir bu... Kurtuluş günleri yakındır.

MİHRİ BELLİ
— Devrimcinin kaderi —

DENİZ GEZMİŞ
— Polisin boy hedefi —

İktidarcılık oyunu

Yaşar Kemal

Anayasayı koruma kanunu, bir, TRT'yi koruma kanunu, iki. Ormanları koruma kanunu, üç... AP. iktidarı canı sıkıldıkça meclise kanun tasarısı gönderiyor, sonra da başı sıkışınca bu kanunları gerisin geri güzel güzel alıyor. İşte böylelikle de sayın Süleyman Demirel iktidar eyliyor. Kanun sür, kanun çek. Kanun sür, kanun çek... kanun sür, çek.. Dört yıllık AP iktidarının bütün yaptığı bundan ibaret.. Bundan ibaret olur mu? Bir de İşçi Partililere zulüm var. İktidara geçtiğinden bu yana AP. iktidarı bir zulüm gibi kapkara indi Türk halkının üstüne.. Daha da çok İşçi Partililerin üstüne. Bunlar demokrasiyi anlamıyorlar desek, azıcık da anlıyorlar. Şu dört yılda demokrasi üstüne öyle çok söz edildi ki, anlamamalarının mümkünü yok. İşçi Partisiz bir demokrasiyi nasıl düşünüyorlar? Onlar bu iktidarı solsuz sürdürebilirler mi? Kendi güçleriyle mi ayakta kaldılar dört yıl, bu hengamenin içinde... Biz onlara demedik mi ki Türkiyede kompradorluk bir güç değildir. Sebeplerini de anlattık. Ancak bir takım güçlerin desteğiyle ayakta kalabilir, iktidarlarını, şu demokrasinin yüzü suyu hürmetine, Anayasa düzeninin yüzü suyu hürmetine sürdürebilirler. Tek dayanakları bu. Onu da ortadan kaldırıp, ortada sipsivri kalabilirler. Ara ki bir daha Anayasa düzenini bulasın. Ara ki bir daha böylesine uygun şartları bir daha böylesine bir araya getiresin. Şu AP. iktidarına öğüt para etmiyor.

Belki de bu kanun sürüp kanun çekmeyi bir iş yapıyor görünmek için yapıyorlar. Halkı oyalamak için.. Zamları, işsizliği, fıkaralığı örtmek için.. Kimbilir, akıl akıldan üstündür, tâ Süleyman Beyin aklına kadar.

Anayasayı koruma kanunu... ortaya attılar. Ferman okunmuyor tozdan dumandan.. Kıyamet kopuyor. Tahkikat komisyonu kurulduğunda da böyle olmuştu Menderesin gücü Süleyman beyin gücünden daha temelli ve daha büyüktü. Eeeee, ne oldu? İsmet Paşayla herkes aynı düşüncede, ancak deliler böyle bir kanuna sırtlarını dayarlar. Böyle bir dikta kanunundan imdat umarlar. Bu kanunu Türk milleti demokrasi adına yutmaz, bilmiyorlar mı? Bilmez olurlar mı? Bu hesabı, böyle bir kanunu çıkarıp, sonra da devam edebilecekleri hesabını onlara Amerika öğretiyorsa, yanlış öğretiyor. Türkiye üstünde ne kadar bilimsel çalışma yaparsa yapsın Amerika Türkiyeyi Türkler kadar bilmez, amanın Süleyman bey hiç olmazsa bir seferlik olsun şu Amerikalılara inanmasın.. İnanıp da başcağızını nara yakmasın. Süleyman bey bilmiyor mu ki, böyle bir kanunu adama çıkarttırmazlar, çıkarırsa da işlettirmezler. Bir koca milletle başa çıkılır mı? AP. iktidarı kanun sürme, kanun çekme oyunu oynuyorsa o başka.. O da biraz fazla, bu kadar zahmete değmez.

Bir de seçim kanunu var. Orda da Anayasayı zedeleyecek bir şey yapmasın AP. iktidarı. Bardak biraz dolmuşa benzer. Çıkarsın ama oy dalaveresi yapmak için değil.. İktidara kazık çakmak için değil.. Azıcık akıllarını başlarına toplasalar ne olur yani.

Yer altımız gitti. Petrolumuz, madenlerimiz hep yabancıların elinde. Yer altı yağması sürüp gidiyor. Eeeeeh, yer üstü yağması da sürüp gidiyor. Türkiyeyi kapıkaçtı, montaj sanayii yüzünden inek gibi sağıyorlar. Yakında Türkiyenin, böyle giderse, kanı boşalacak. Bir de işgal edilmiş Türkiye var elimizde. Tarihinde ilk defa işgale uğramış, tarihinde ilk defa bu işgale karşı eli kolu bağlı öylece duruyor. Bu kadar belaya uğramış bir millete adam, düşman da olsa acır... Bir milletin başındaki bu kadar bela yeter de artar bile..

Bir de Orman Kanunu çıkaracaklar şimdi.. Türkiye zenginlere ve onların yabancı sömürgen ortaklarına yetmemiş. Yer üstü, yer altı soygunları yetmemiş... Bir de ormanlarını silip süpürüp Türkiyeyi dünya yüzünde dımdızlak, çırılçıplak bırakacaklar. Türklerin oturdukları toprakları soyup, öldürecekler. Peki ölmüş bir toprakta Türk milleti ne yapacak? Ölsün mü koca bir millet.. Üstünde oturduğu, bağımsızlığını yitirmişse de, gene oturabildiği, onuruyla oynanmışsa da, her gün sağılıyorsa da, yoksulluk, cehalet içindeyse de gene de üstünde oturduğu bir toprak parçası var. O topraklar da zaten yarı yarıya tarafınızdan öldürülmüş.. Daha ne istiyorsunuz bu milletten? İnsaf be kardeşler. Size kardeş demeğe de dilim varmıyor ya... Ormandan başka soyacağınız bir şeyi kalmadı mı Türkiyenin? Sizin çocuklarınız yok mu? Çocuklarınız dışarı gidecekler, siz dışarı gideceksiniz, ama bu millet?

Bakın efendiler, bu millet Yeter Gayri demesini de bilir. İşte siz bunu bilmiyorsunuz. Mustafa Kemal ortaya çıkmadan önce de bilmiyordunuz. Hiç bir zaman da bilmiyeceksiniz. Bir milletin tadına varmak, onun güzelliğine erişmek onu sevmekle mümkün olur. Sevebilmekse kurumuş yüreklerin işi değil.. Soyguncuların işi değil..

Haydi çıkarın bakalım da orman kanununu, öğrenin hanyayı konyayı..

Yok canım, İsmet Paşa üzülmesin, Mehmet Ali Aybar üzülmesin, Anayasa güçleri üzülmesinler, AP. iktidarı şaka ediyor. Kanun sürecek, kanun çekecek. Bu böyle sürüp gidecek.. Onlar artık bu kadarlığını da bilmezler mi, bilmezler mi ki, bu kanunu Türkiyede onlara çıkarttırmazlar, çıkartsalar da uygulatmazlar.. Bilirler, bilirler, bilirler canım!

Ortanın Solunda, Washington Yolunda

İsmet Paşa'nın Amerikan Barış Gönüllüleriyle bir koalisyon hatırası

Ecevit ve Satır; hem sol'), hem Amerikancı bir politikanın şampiyonları

AMERİKA CHP'YE ÇENGEL ATTI!

AMERİKA'nın önümüzdeki milletvekili seçimleri için oynadığı **«ikili oyun»**, nihayet geçen hafta bir CHP yetkilisinin ağzından ortaya konmuş, CHP'nin de bu oyunda aldığı rol bütün çirkinliğiyle açığa çıkmıştır.

ANT'ın önceki sayılarında da sık sık belirtildiği gibi, 1965 seçimlerinden sonra anti - emperyalist bir tutum takınır gibi olan CHP, 1969 seçimleri yaklaşırken, özellikle Washington'un olağanüstü gezici büyükelçisi McGhee'nin İnönü'yü ziyaretinden sonra geriye çarketmiş, Amerikancı ve NATO'cu kesilmiştir.

Amerika ile CHP arasındaki bu flörtün temel nedeni, Prof. İdris Küçükömer'in bu hafta ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan **«Düzenin Yabancılaşması - Batılaşma»** isimli kitabında belirttiği gibi, Amerikan emperyalizminin Türkiye'de yeni bir denge kurmak hesabıdır. Türkiye ekonomisinin dengesizliğe sürüklenmesi karşısında Birleşik Amerika'ya karşı hareketin geliştiğini gören Washington, Türkiye'de yeni bir denge kurabilmek için bürokratik güçleri ön safa çıkartmak istemektedir. Bir yandan Sol ile islamcı - doğucu halk kitlelerinin arasını açmağa çalışırken, bir yandan da, bir süreden beri ekonomik sanayileşme alanında kurulan yabancı sermaye - yerli sermaye - bürokrat koalisyonunu şimdi politik alanda da gerçekleştirmek hesapları içindedir. Yine Küçükömer'in belirttiği gibi, Türkiye'de denge ve huzur için yerli ve yabancı sermaye - bürokrat politik koalisyonu gereğini ortanın solunda son bürokrat İsmet Paşa iyi teşhis etmiştir. CHP Lideri yada yakın bir arkadaşı koalisyona baş olmağa talip çıkmıştır.

Amerika İsmet Paşa'nın bu eğilimini, bu isteğini gördüğü içindir ki, tam seçime gidileceği sırada İnönü'nün yakını olan, hattâ isimleri İnönü'den sonra parti liderliği için söz konusu edilen kişileri birer birer davet etmeğe başlamıştır. Önce eski genel sekreter yardımcılarından, eski bakanlardan parti meclisi üyesi Dr. Lebit Yurdoğlu Amerika'ya gitmiş gelmiştir. Onun ardından, eski bakanlardan ve CHP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Ali İhsan Göğüş konuk olarak Amerika'ya gitmiş ve 45 gün kalmıştır. Daha sonra eski başbakan yardımcılarından, parti genel sekreterlerinden ve halen CHP Grup Başkan Vekili olan Kemal Satır Amerika'ya gitmiştir. Onu, eski bakanlardan, şimdiki CHP Genel Sekreter Yardımcısı Muammer Erten izlemiştir. Önümüzdeki günlerde yine eski bakanlardan ve halen CHP Grup Başkan Vekili olan Prof. Nihat Erim yola koyulacaktır.

Oyun açık seçik ortadadır, tevil götürür tarafı yoktur. Nitekim, davetli CHP'lilerden Ali İhsan Göğüş, Amerika dönüşü Paris'te Haber Ajansı'na bir demeç vererek, kimine göre siyasi basiretsizliği yüzünden, kimine göre de kasden «bakla»yı ağzından çıkartmıştır. (Bu konuda çeşitli görüşler Basın Sayfası'ndadır.)

Göğüş, «... **Amerikalılar AP'nin çok yıprandığını ve geçtiğimiz senelerde başarıya ulaşamadığını biliyorlar. Herhalde 1969 seçimleri arifesinde bir şeyler sezmiş olacaklar. İlgililer bilhassa CHP'nin NATO'ya karşı takındığı tavır dolayısıyla Amerika'nın tekrar CHP'ye sempati beslediğini belirtmişlerdir.»** demiştir.

İnönü ve takımı, Amerika'nın bu ilgisini gördükten sonra yeniden iktidar hayalleri kurmağa başlamıştır. Bir yandan ortanın solunda görünüp devrimci cepheden oy devşirirken, bir yandan da Amerika'ya rampa edip bilinçsiz kitlelerin oylarını çelmek ve tek başına olmasa bile, AP ile koalisyon kurarak Amerika'nın tezgâhladığı **«yerli ve yabancı sermaye - bürokrat politik koalisyonu»**nu gerçekleştirmek!

Bütün bu oyunların dışında iyi niyetli bir **«yalnız adam»** olarak görünen CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, belki Satır'lar, Erim'ler, Göğüş'ler gibi Amerika yollarına düşmemektedir ama, çok ateşli ve devrimci görünen konuşmalarında dahi Amerika'ya toz kondurmamaya özellikle dikkat etmektedir. Anadolu'da yaptığı spektaküller gezilerde sık sık toprak adaletsizliğinden söz eden Ecevit, İstanbul'da geçen hafta CHP Gençlik Kolları'nın düzenlediği **«Yeni Düzen Semineri»**nde gençlerin ısrarla sordukları **«Kaç dönüme kadar reform?»** sorularını geçiştirmiş, **«Amerika'dan bahset!»** ikazları karşısında da cevap vermeye yanaşmadan konu değiştirmiştir.

Kaldı ki, CHP Genel Sekreteri'nin ateşli taraftarı göründüğü idareli bir toprak reformuna Amerika'nın da pek karşı çıkacağı sanılmamalıdır. Çünkü Amerika da az gelişmiş ülkelerde toprak reformu istemektedir. Amerika'nın amacı, tarımsal bölgede reformla üretimi artırmak ve böylece sanayi ürünlerine talebi büyütmek, dolayısıyla montaj sanayii yoluyla yada doğrudan doğruya bu ülkeye ihracatı artırmaktır! Unutulmamalıdır ki, CHP'nin göze aldığı kadar bir toprak reformu, Amerika'nın dümensuyundaki Formoza'da dahi gerçekleştirilmiştir ve ulusal damat Metin Toker aşağılık Çan Kay Şek'in misafiri olarak bu toprak reformu üzerine yaptığı röportajları yayınlayarak sol'a meydan okumuştur!

Ama düzeni temelinden değiştirecek köklü bir toprak reformu vaadi, CHP ileri gelenlerinin ve bürokratların da dahil olduğu montaj sanayiine kesin bir muhalefet, Amerikan emperyalizmine ve NATO'ya karşı sağlam bir çıkış, İnönü'ler, Satır'lar, Erim'ler şöyle dursun, **«Ortanın Solu»** lideri olarak tanıtılan Ecevit'ten dahi sadır olmamıştır.

Önümüzdeki seçim kampanyası, Amerika'nın oynadığı bu ikili oyundan sonra ilginç çekişmelere sahne olacaktır. Sihirli değneği elinde bulunduran Amerika'ya hoş görünüp post kapabilmek için bir yandan AP, bir yandan CHP, Yankee türküleri söylemekte birbirleriyle yarış edeceklerdir. Herhalde diğer burjuva partileri de birer pay kapabilmek için Amerikancılık yarışında iki büyük partiden geri kalmayacaklardır. Nitekim Amerika onların da ağzına birer parmak bal çalmak için G.P.'nin, M.P.'nin ileri gelenlerini *de davet etmiştir. Örneğin* GP'nin harika çocuğu Coşkun Kırca, Amerika daveti konusunda, «Henüz gün tayin etmedik, fakat seçimlerden önce gideceğim» demiştir.

Amerika'nın bu kirli denge oyunu karşısında Türkiye'nin sosyalist ve devrimci güçleri tuzağa düşmemek için uyanık bulunmak zorundadırlar. Bu konuda en büyük sorumluk da, Amerika'nın dümensuyuna düşmeyen tek partiye, Türkiye İşçi Partisi'ne düşmektedir.

ALİ İHSAN GÖĞÜŞ
— Amerika'dan lezzetli —

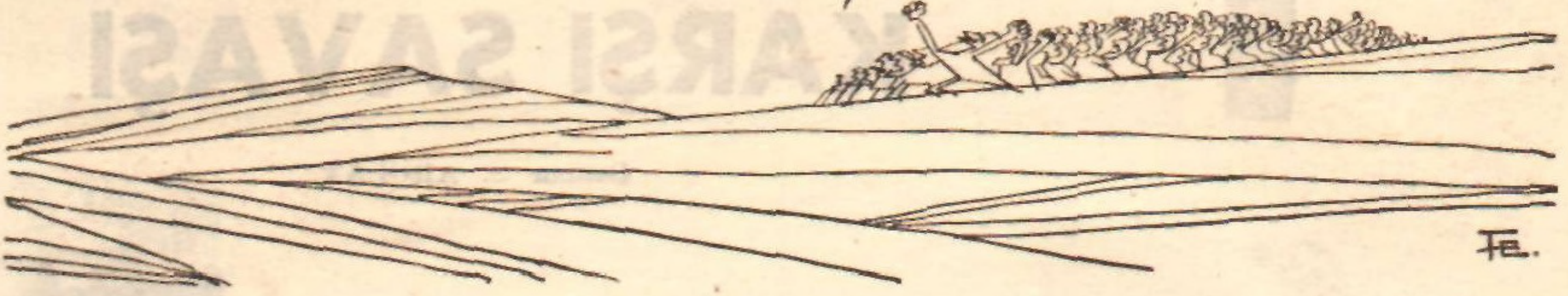
NİHAT ERİM
— Bağımsızlığa şal! —

ÇOBAN SALATASI

Kodamanların hemen hepsi siyaset meydanına bir şeyler çalarak atılır: Kimi çene çalarak, kimi para çalarak, kimi de pala çalarak... Son yıllarda gübreli, gölgeli, rütubetli bir mantar tarlasına dönmüş olan siyasal tarihimizde, evvelallah, ne çeşitlerini gördük bunların... Çoban Sülü de günlerden bir gün maval okuyup kaval çalarak arz-ı endâm etti karşımızda. Başı dazlak, gözleri patlak, yanağı pırtlak, üstü sişâneydi ya, altı mütevazı bir kavaldı. O çaldıkça, Amerikalı konukları bu azgelişmiş musikiyi, bu tek sesli ezgiyi, biraz küçümseyerek de olsa, ilgiyle dinliyorlardı. Vakta ki, sokaklarda yükselen «Go Home Yankee!» haykırışları kavalın sesini bastırmağa başladı, Misterler de Sülü'yü âletini değiştirmesi için zorlamağa girişti. Sülü, çaresiz, kavalı bırakıp, kaanun çalmağa özendi. Gümrükten mal kaçırırcasına, alelâcele Meclisten geçirmeğe çalıştığı yasa taslakları yenileyin çalmağa özendiği kaanunun falso çıkan tımbırtıları hep... kalın, tombul parmaklarını kaanunun telleri üzerinde usulünce ve Başbakanlık makamınca gezdirmeğe savaşırken, terler içinde, kimbilir, Çoban Sülü o yanık kavalının sesini nasıl özlüyordur! O da anlıyor yavaş yavaş va'ların, yo olmağa başladığını. Çok acı ama, n'aapsa kaçınamıyor.. Acı şey doğrusu Sülü gibi anlı şanlı bir çobanın çoban matıyla mat olması!.. Ondan işte tatsızlığı o Amerikan ağzına layık çoban salatası!..

Can YÜCEL

Ferruh Doğan

«UYANDIRILMIŞ TOPRAK!»

Yeni dengede CHP'nin rolü!

İdris KÜÇÜKÖMER

TÜRKİYE ekonomisinde emperyalist koşullar altında **tıkanma eğilimi kendini** gösterniştir. Ekonomi saplantıya girerken ortaya çıkan huzursuzlukları gidermek üzere emperyalizm gereken tedbirleri arayacaktır. İşte bunun denenmiş ve denenebilir olan almaşıklarını (alternatiflerini) ele alalım:

a) Kapitalizm, 19. Yüzyılda, Osmanlılarda asıl çıkarlarını batıcı-laik kapıkulu yada bürokratlar eliyle sağladı. **Yönetici bürokratlar, devlet mekanizmasındaki otonomileriyle batı kapitalistleri, finans baronları ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkiyi sağladılar.** Şüphesiz bu ilişkilerde levantenler de aracı idiler. Kapitalizm karşısında, Osmanlı burjuvazisi bulamadığından, ilişkilerini doğrudan devletin, artık yönetimine hakim görünen bürokratlar kanalından geliştirebilirdi. Osmanlı toplumunun devlet yapısı, Osmanlı toplumuna nüfuz edebilmenin yolunu, bürokrasiden ancak açıyordu.

Emperyalist ilişkiler, Tanzimat ve birinci ve ikinci meşrutiyet bürokratları ile kurulmuştu.

b) Cumhuriyette ise, başka bir almaşık denenecekti. Devletçiliğin, ilkel birikimin bir yolu olmasıyla, yerli özel birikim ortaya çıkmıştı. Bu birikim, İkinci Dünya Savaşı sonunda dış ortaklıklara tamamen uymuştu. Politik iç ve dış ilişkiler, artık yerli özel sermaye ve büyük toprak sahibi çevrelerinin aracılığı ile kurulmuştu. Bu ilişkilerin reyle iktidara gelmesi, islamcı - doğucu halk potansiyeli kullanılarak sağlanmıştı. Bürokrasinin rolü ikinci dereceye indirilmişti. D. Parti iktidarında bunu özellikle gördük. Bu ilişkiler 27 Mayıs'a rağmen devam etti. 22 Şubat, 21 Mayıs hareketleri bu arada oldu. Şimdi, A. Partisi iktidarı, özellikle aynı sermaye ve büyük toprak sahibi çevreler adına, yine doğucu-islamcı potansiyeli kullanarak sağlanmıştır. Fakat ekonomi yine dengesizliğe düşmüştür. Ve bunun sonucu olarak bir süredir gözlenen hareketler, emperyalizmin baş temsilcisi Amerika'ya karşı gelişmektedir. Türkiye'de yeni bir denge bir süredir politik arenada aranmaktadır. **İşte bu denge arayışı, bürokratik güçleri tekrar önsaf'a çıkarmaktadır.**

c) Sol ile islamcı-doğucu halk kitlelerinin arasının açılmasına çalışılırken, başka bir gelişme de olmaktadır. Ekonomik sanayileşme alanında, yabancı sermaye — yerli sermaye — bürokrat ilişkileri **adeta ekonomik bir koalisyon** olarak geliştirilmektedir. **İşte bu koalisyon şimdi politik alanda da sağlanırsa, Türkiye'de denge kurulur, hesabı** yapılmaktadır.

TÜRKİYE 'de denge ve huzur için **yerli ve yabancı sermaye - bürokrat politik koalisyonu** gereğini, ortanın solunda son bürokrat İ. Paşa iyi teşhis etmiştir. Bizim gibi ülkelerde tarihi devlet yapısında, bu bürokratlar demek hâlâ önemli sanılmaktadır! C.H.P. lideri yada yakın bir arkadaşı* koalisyona baş olmaya taliptir. İ. Paşa, bu doğrusu büyük oyundaki rolünü güzel oynuyor. Daha önce değindiğimiz gibi kendini iktidardan düşüren güçleri anlıyor, düşürenler de O'nun gerekliliğini anlıyorlar!

Böyle bir işbirliği gelişmesinin, olanaklarının var olup olmadığını, kendilerini uyarmak istediğimiz C.H.P. bazı çevreleri düşüne! C.H.P.'nin bu tür işbirliği C.H.P.'yi böler mi bölmez mi bilemem!

Söz konusu koalisyon iktidarı yada işbirliği, ekonomik tabandan gelmektedir. Fakat Türkiye'nin, Orta Doğu'daki stratejik önemi unutulmamalıdır.

Ekonomik ilişkiler kendine has politik ilişkileri de zorlamaktadır. Bu ekonomik ve politik ilişkilerin savunma sistemi yada ilişkileri ise, NATO ilişkileri dışında elbette olamaz!

Ekonomik model, politik model, savunma modeli tamamlaşması, hem de emperyalist koşulları altında! İşte hikaye budur.

Kanaatimce, böyle bir koalisyon, belki geçici bir denge kuracaktır; belki, sol gelişmeyi bir süre daha akıllıca marke edecektir. Fakat üretim güçlerini geliştiremeyecektir. Hattâ mevcut gelişmeyi daha azaltacaktır da.

KENDİLERİNE gerçek solcu adı takan dostlar vardır. Bunlar, dünyanın ekonomik gelişmeleri içinde, petrol bölgesinde, Türkiye'nin ekonomik, politik gelişmelerini araştırmalarla, iyice yerine koymadan, 1920'lerin, İkinci Dünya Savaşı öncesinin tarihi kategorik koşulları içinde yazılmış bazı kitapları, çok kere yanlış gözüken bir biçimde ele almaktadırlar. **Türkiye için acele reçeteler vermeden önce biraz değil, çok düşünmelidir.**

İkinci Kurtuluş Savaşı diye ortaya yanlış atılan mesele, aslında gerçek **bağımsızlık ile sosyalizmin tamamlaşan** adımları dışında ortaya konursa ne olabilir? Bu biçimde yapılacak mücadelenin, sonunda sosyalizm almaşığına dönüşülecek bir aşamaya yol açacağını söylemek hiç de kolay değildir. Hattâ mümkündür ki, ikinciden sonra, üçüncü kurtuluş savaşı istenecektir! Asıl bağımsızlık ekonomik bağımsızlık olduğuna göre, ve bunu da **boşlukta** düşünemeyeceğimize göre, ekonomik bağımsızlığın sosyalizmi içinde taşıyarak tamamlaşmadığı bir almaşık da düşünülemez. Bağımsızlık hareketleri adım adım sosyalizmi taşımıyacak mıdır?

Dünyadaki gelişmeler içinde, çıkmazdaki Türkiye ekonomisi ve ona bağlı kurumlar niteliğini değiştirecek bir çürüme içinde bütünüyle bir dönüşmeye vardırılabilir. Bu bütünüyle dönüşme bağımsızlığın sosyalizmle tamamlaşan dönüşmesi olabilir, birinin köşe taşı diğerini de taşıyan taş olmalıdır.

Henüz merkezi çekirdeği bile tam belli olmayan bir güç yığınağı, yığınak bile değildir. Dünyanın ortasında gözüken Türkiye'de tarihi gelişmeyi yeterince değerlendirebilen bir merkez neredеdir?

Klasik harp filozofu General Carl von Clausewitz, şöyle söylüyor:

> «Eğer biz düşmanı yenmeyi arzu ediyorsak, gayretlerimizi muhakkak düşmanın direnç güçleriyle orantılı yapmalıyız. Bu direnç güçleri birbirinden ayrılamıyan iki faktörün, yani, düşmanın kullanabilir olduğu araçların ve irade kuvvetinin hasılasıdır.»

Evet bir merkez çekirdek etrafında güç yığınağı gereklidir. Fakat hangi güçler? Ve ayrıca irade kuvveti de, ne istediğini bilmeye dayanan bir irade kuvveti de son derece önemlidir. Kimlerin iradesi?

Bu kitapta bir parça bunu aramaya çalıştım.**

*** Genel Sekreter Bülent Ecevit bu tarihi oyunun dışında, yalnız bir adam olarak gözüküyor.**

**** ANT YAYINLARI tarafından bu hafta yayınlanan «Düzenin Yabancılaşması — Batılaşma» adlı kitaptan alınmıştır.**

TÜTÜNCÜLERİN SOMÜRÜYE KARŞI SAVAŞI

Osman S. AROLAT

Harun Karadeniz, on liraya alınan tütünün paketlendikten sonra nasıl 70 liraya satıldığını köylülere anlatıyor.

Sazak Köyü'nden Hasan Aydın, «Yol yok bey, tütünü tonga yapsan getiremezsin, getirsen yok babasına kaptırırsın» diye haykırıyor.

GERZE'DE YAPIL
— Bilinçlenen kitlelerin yürü

Gerze'de tütün sömürüsüne karşı yapılan mitinge binlerce tütün ekicisi köylü katılmıştı. Günde elli kuruş için çapa sallayan köy emekçileri artık sömürüyü bütün çıplaklığıyla görüyor ve kitaplardan daha mükemmel dile getiriyorlardı.

Karadeniz'li tütün ekicilerinin yaptığı mitingte tütün soygunu açıklandı

— Bak bu kağıdın tanesi kırk para. Bu tütün de kırk para. Eder iki kuruş. Al sarayım iç. Senin Yeniharman'ın halt etmiş. Yeniharman kaç para.

— Tanesi onyedibuçuk kuruş.

— Bu iki kuruş, iki kuruş, iki kuruş, iki kuruş..

Gerze İlçesi'nin hemen yanıbaşında tütün tarlası olan bir köylüydü. Dikmen Nahiyesi'nden ve köylerinden dönerken bizi buyur eden Hasan Belovaeskli'nın evine girdiğimizi görünce geldi. Bütün konuşmamız boyunca sık sık aynı hesabı tekrarladı. Devamlı olarak «iki kuruş» dedi.

....

— Tütünü tonga yapsan ne olur, bey? Taşıyıp şehre getiremiyoruz ki. Yol yok. Bizim köy Gerze'ye atla ikibuçuk saat. Sarnıç Köyü. Bu mevsimden mayısa kadar yollar çamurdan inilmez olur. Fırsat bulup tütünü ilçeye indirebilirsek ne âlâ. Yoksa satamayız.

— Bir tek sizin köyün mü yolu yok? Diğer köyler nasıl?

— Yok canım, Sinop havalisi hep öyle. Buraya kör bağırsak derler. Bütün yollar bozuktur. Söz temsili, bizim köyle aynı yol üzerinde olan Mahmutları, Sarnıç, Kızılcala, Güzelyurt ve Boğazsökü'nün hiçbirinin yolu yok.

— Müracaat ettiniz mi?

— Kaç kere müracaat ettik. Bütün köylü yolda çalışırız dedik. Dozerin benzin parası için de kredilerden filan 2000 lira denkleştirdik. Bir başladılar, sonra bıraktılar. Particilik girdi, dediler.

....

— Bizim buralarda çocukları korkutmak için «bücü bücü geliyor» derler. Siz gelmeden de bize sizi kötüleyip durdular. Konuşunca sizin bizi sevdiğinizi, bizim için geldiğinizi öğrendik.

Bunları yaşlı bir köylü söylüyordu. Bizim, bücü bücü olmadığımıza öğrendiği için çok sevinçliydi. Bu sevincini bize uzun süre sorular sorarak sürdürdü.

....

— Sizden tütünü on liraya alıp, kağıda sarıp, paketleyip 70 liraya geri satıyorlar.

— Ne on lirası, çok daha ucuza. Karadeniz'in en iyi tütünü bir Samsun'un Maden mıntıkasında yetişir, bir de Alaçam'ın Koz Köyü'nde. Oranın tütünü bile geçen yıl üstüste koysan kilosu yedi liradan aza satıldı. Hem o senin söylediğin 70 liraya kilosu satılan sigara bizden görmez diye kilosu bir liraya alınan tütünden yapılmadır. Gerisi 150 - 170, neden tuttururlarsa.

....

Bu konuşmaları yaptığımız köylüler, Sinop'un Gerze İlçesi'nin çeşitli zürralarıydı (tütün ekicileri). Aralarında Tütün Ekicileri Cemiyeti kurduktan sonra İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'ne durumlarını bildirmişlerdi. Ve biz, İstanbul'dan bu konuyla ilgili inceleme yapmak için üç dört grup olarak Gerze'ye gitmiştik.

Gerze'de düzenlenen miting hazırlıklarına girmeden daha yola çıkar çıkmaz çeşitli olaylarla karşılaştık.

Gerze'ye ilk giden grup dört arkadaştan meydana gelmekteydi. Polis bu arkadaşları silah kaçakçısı zanlısı olarak karakola çağırıp kimliklerini tesbit etti.

Harun Karadeniz'le beraber biz dört kişilik ayrı bir grup olarak gittik. Boyabat'ta «Kapitalsiz Kapitalistler» ismini taşıyan Harun'un kendi yazdığı bir broşürü dağıtırken, polis tarafın-

223 T.L.

2.500.000 T.L.

Ekici ve tüccar yılın oniki ayı ne yaparlar?

TÜTÜN YÜRÜYÜŞÜ
...ü kimse durduramayacak —

...dan kaymakamlığa götürüldük. Kaymakamın kendini hükümet kaymakamı olarak açıklamasından sonra karakola ve savcılığa sevkedildik. Kitap karakolda **«Yasak kitaplar arasında bulunmadığı ve kitabı verdiğimiz bir iki orta okul öğrencisiyle yaptığımız konuşmada komünizm propagandası yapmadığımız tesbit olunduğu»** için serbest bırakıldık.

Bu serbest bırakmaya rağmen Sinop'ta komik bir polis takibine uğradık ve Gerze Kaymakamı'yla yaptığımız konuşmadan da ilçeye sokulmamamız için emir aldığını öğrendik.

Gerze'de ise altı mevcutlu polis kadrosunun resmi ve sivil takipleri yetmiyormuş gibi, bazı köylerde jandarmaya kimlik bildirdik.

Kaymakamın 44 saat önce müracaat yapıldı diye Anayasanın 28. maddesine aykırı olarak **«izin verilmemiştir»** yazan belgesinin yanlışını kendisine anlatarak, cemiyetin düzenlediği mitinge yardımcı olmak için çalışmalara başladık.

Dikmenli Nahiyesi'ne gittik. Hazırladığımız afişleri asıp cemiyetin bildirisini okuduk. Köylüler bizim eksik bıraktığımız yönlerini tamamladılar. Aracı tüccarlar karşısında birleşmeleri gerektiğini açıklamamız üzerine, onların bir gölge olduğunu belirttiler. Gerze'nin aracı tüccarı Hasan Ünlü'nün arkasında Standart Firması'nın yer aldığını bize öğrettiler.

Tütün piyasasının açılışından iki gün geçmeden Koz Köyü'nden Ahmet Gökçe'nin 33 kilo tütünü 160 liraya satmak zorunda kaldığını açıkladılar. Eski kaymakamları Yaşarcan Koçak'ın Gerze'ye fabrika kurmak istediği ve köylüler adına 400 bin lira topladığı için nasıl aracı tüccarlar tarafından tayin ettirildiğini anlattılar.

Dikmenli'den Gerze'ye bütün yol boyunca dağım dağım dağılan köylerin hepsinde karşılaştığımız köylüler, tütünün nasıl olup da kendilerine gündelik elli kuruşu zor kazandırırken, aracı tüccara yüzbinlerce lira kazandırdığını ortaya koydular.

Gerze'nin içerisinde kahvelerde konuştuğumuz kişiler de, köylerde dinlediklerimizin benzerlerini söylediler. **Tütünün tarlalarda cefasını çekenin ve yıl boyu çalışanların aldığıyla onbeş gün aracılık eden tüccarların aldıkları arasındaki korkunç uçurumu** yoketmenin yollarını aradılar.

Miting öncesi iktidar partisi militanlarının ortaya attıkları bütün yalanlar, tartışmalarda bizden önce köylüler tarafından cevaplandırıldı.

— Hükümet ne yapsın elindeki tütün depolarda çürüyor.

— Depolarda çürüyorsa bize ekim izni vermesin. Pancar ekelim, başka şey ekelim. Ama rezillikten kurtulalım.

....

— Bakan geldi ne güzel anlattı.

— Aslında onu buradan koymamak lazımdı. Fiyatlar düşmiyecek dedi, gitti. İki güne kalmadı baş fiyatı 15 lira olan tütün 7 liraya düştü. Onu buradan salıvermeyip göstermeliydik.

Çağrılar dağıtılırken ortaya çıkıp aracı tüccarların koruyuculuğunu yapanlar da köylüler tarafından susturuldu.

— Hasan Ünlü kazanıyor ama, kardeşi Kadir Ünlü de iflas etti. Samsun'a gitti.

— Bir de biz öyle iflas etsek iyi olacak. Adamın evi, arabası, herbir şeyi var.

Sonra köylüler gülerek bizim için fısıltı gazetelerinde söylenenleri bize aktardılar.

— Siz, sözde kızıl bayrak asmak için belediyeden yer istemişsiniz. Belediye vermemiş ama asacak yer arıyormuşsunuz.

— Siz, Kızıl Çin'den kitap getirmişsiniz de onu dağıtacakmışsınız. Onlar enayi mi, vatan hayini mi lan? Ünlü'nün çanak yalayıcısı deyince bırakıp gitti.

Miting Gerze'nin Cumhuriyet alanında yapıldı. Önce Tütün Ekicileri Cemiyeti Kurucu Başkanı genç Bekir Belovacıklı konuştu. Sömürünün nasıl yapıldığını, yabancı firmaları, onların aracılarını anlattı. **«7000 tütün ekicisi aile bulunan Gerze'de tütünden yıllık ortalama gelir 200 lira'dır. Hepsinin kazandığı parayı bir kaç aracı tüccar kazanır. Kökleri dışarıda olan firmaların kazançları ise korkuçtur. Tekel yoluyla bizden tütün alan hükümetler de bize gerekli yatırımları yapmazlar. Köylerimizin elektriği yoktur. Okulu olan köy parmakla gösterilir. Yollarımız berbattır. Bize en fazla üçyüz lira kredi verilirken, aracı tüccarlar devlet bankalarından bile yübinlerce lira kredi alır.»** dedi.

Ondan sonra konuşan İstanbul Teknik Üniversite Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz köylerde öğrendiğini söyleyerek tütünün satışa kadar 13 kalem muamele gördüğünü anlattı. Sonra bunun sigara olmasına kadar geçen kısa zamanı ve bu arada 7-10 lira olan tütünün kilosunun 75-225 liraya nasıl yükseldiğini, buna bağlı sömürüyü ortaya koydu. Bunun Amerika'yla bağlantılarını açıkladı. Sömürünün yalnız burada olmadığını, köylünün yetiştirdiği bütün ürünlerde olduğunu belirtti. Ahırdaki yünün bir kilosunun köylüden on

AYLAR	EKİCİ	TÜCCAR
MART	Dört sefer tarlayı sürer. Bir yandan da satış için hazırlığını bitirmediği tongalarla uğraşır. Satış için tütünü şehre getirir.	Tekel fiyatlarına göre asıl alıcı firmayla bir iki telefon konuşması yapar. Adamlarından tütünlerin durumu hakkında bilgi alır.
NİSAN	Tütününü satamadıysa onunla uğraşır. Eksik bıraktığı yerleri sürer.	Fiyatlara göre fırsat kollayıp onbeş gün kadar bir süre tütün alıp, sevkeder.
MAYIS	Dikmeğe başlar. Bir ay kadar dikme sürer.	Son bir iki telefon muhaveresini yapar. Yüzbinlerce lira kâr eder.
HAZİRAN	Dikme ve çapalama yapar. İlaçlama yapar.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
TEMMUZ	Ağaçta yaprak kırar. Gece saat ikide kalkıp gün boyu çalışır. Elleri zifir gibi olur. Buğdayı kaldırır.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
AĞUSTOS	Gece gündüz tütün dizer.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
EYLÜL	Dizmeğe devam eder. Dizme bitince hevenk haline getirir.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
EKİM	Buğday için tarlasını hazırlar. Tarlayı sürer.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
KASIM	Buğday tarlasında çalışır.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
ARALIK	Buğday tarlasında çalışır ve tonga için hazırlık yapar.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
OCAK	Tütünleri tonga yapmaya başlar.	Oturur ya da başka işle uğraşır.
ŞUBAT	Tongaya devam eder. Müteselsil kefil sistemiyle aldıkları banka borçlarını kapatıp, yeni tütün ekimi için kredi almaya çalışır.	Bankadan ve asıl firmadan aldığı kredi ve para hesaplarına göre piyasadan kaldıracağı tütünün hesabını yapar.
MART	Gündeliği elli kuruşa gelecek bir şekilde tütününü satar. 250 lirayı aşmıyan yıllık gelirini alır. Emeğinin karşılığını alamamıştır.	Adamları tütün fiyatları hakkında bilgi toplarken bir yıl önceki kârını artırma planlarını kurmaktadır.

NOT : Türkiye'de Ege ve Karadeniz piyasasına hakim olan üç firma vardır. Tabloda asıl firma diye geçen bu üç firmadan ikisi yabancı ortaklığıdır. Bütün tüccarların aldığı tütün bunlara aracılıktan başka bir şey değildir. Standart Firması (Kahyaoğulları), Geri Tabako Com. ve Emin Kemal Yemeniciler.

liraya nasıl alınıp, metresinin, yani 250 gramının nasıl 150 liraya satıldığını söyledi. Ve bunun için tek çözümyolu bulunduğunu, bunun da birleşerek hak aramak olduğunu belirterek konuşmasını bitirdi.

Sonra Sazak Köyü'nden Hasan Aydın, Çakallı Köyü'nden Mehmet oğlu Hüseyin Kalafat, kendi köylerinin ve yörelerindeki köylerin dertlerini dile getirdiler. Birlik olmak gerek, dediler.

Hep birlikte yürüyüşe geçildi. **«Dizi tütün fiyatlarını ve sömürüyü»** protesto yürüyüşü adını verdikleri yürüyüş sırasında köylüler yere oturup oturup, ellerini yumruk edip, havaya sıçrayıp, bağırdılar: **«Köye yol», «Köye okul», «Köylüye kredi», «Aracı tüccara son», «Gençlik köylü elele»** ve **«Tütüne Zam»**. Ve bunu yaparken bir halay çekercesine usta davrandılar.

Miting sonrası ilçenin her yanında birbirlerine bildiklerini, duyduklarını tekrarladılar. Köylüler köylerine götürmek için kitap, afiş ve bildiriler topladılar.

Bu toplanan bildiriler, afişler yörede yeni bir hareketin başlangıcı oldu. Bizlerden tekrar tekrar yakın ilçelere, gitmediğimiz köylere gitmemizi isteyen köylüler, bizim gidemememiz üzerine kendileri gittiler. Ve komşu Alaçam ilçesi'nin Tekel binasını sararak haklarını eniyi şekilde elde edene kadar, tütünlerini yok pahasına satmaları engellenene kadar kontrol altında tutacaklarını bildirdiler.

Bundan böyle Koz Köyün, Görümcek'in, Çeçe Karboğaz'ın, Çırnık'ın, Yaykıl'ın, Kabalı, Çalboğaz'ın, Hacıseli'nin, Bolah'nın, Beypınar'ın ve bütün yöre köylerinin tütünlerinin görmezleri eksperlerin ve aracıların keyfine kalmıyacak. Köylülerde bunları kontrol etme, işleyen şekli değiştirme azmi yıldan yıla artacak. Mesele sadece tütünde kalmıyacak. Yünden, buğdaydan, vergiden, yoldan, okuldan hak sorulacak. Düzen değişinceye, **«Nasıl bizim onbir ay çalışarak meydana getirdiğimiz göz nuru yok pahasına kapatılıp yabancı firmalara devrediliyor?», «Neden bizden 7 liraya aldıkları tütünü 150 liraya geri satabiliyorlar?»** diye soranlar, kendi kaderlerini kendi elleriyle değiştirinceye kadar bu böyle sürüp gidecek!

Planlama Raporu

ÖZEL YÜKSEK OKULLAR OKUL DEĞİL DİPLOMA TİCARETHANESİDİR!

II

IV. ÖZEL YÜKSEK OKULLARIN SORUNLARI

a) İnsangücü İhtiyaçları Bakımından Kapasite Genişlemeleri:

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından özel yüksek okullara öğretime başlama izni verilirken, açılan okulun yetiştireceği elemanların, Planda belirtilen insangücü taleplerine uygunluğu incelenmemektedir. Bu nedenle günümüze kadar açılan özel yüksek okullar daha çok, az masrafla çok sayıda öğrenci kaydedilebilen konularda öğretime yönelmiştir. Özel İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okullarının işletmecilik bölümleri dışında yaratılan öğrenci kapasitesi, Planın insangücü taleplerine uygun değildir. 1964 - 1967 yılları arasında özel yüksek okullar bu alanda yaklaşık olarak 9.000 öğrencilik bir kapasite yaratmışlardır. Özel yüksek okullarda Planın insangücü talepleri ile çelişen diğer bir öğretim alanı da eczacılıktır. Bu alanda insangücü açıkları bakımından yaratılması gerekli ek kayıt 1968, 1969, 1970, 1971 yıllarında 200, 1972 yılında 100 dür. Halen Eczacılık öğretimi yapan iki fakülte ve bir özel okul, Planda belirtilen açıkları kapayabilecek kapasitede iken Milli Eğitim Bakanlığının 1968-1969 ders yılında açılışına izin yerdiği dört eczacılık özel yüksek okulu ile eczacılık dalında Plan hedeflerinin çok üstünde bir seviyeye ulaşılacaktır. Millî Eğitim Bakanlığına açılış izini için yapılan müracaatlar incelendiğinde Diş Hekimliği dalında da önemli insangücü fazlalıklarının meydana geleceği anlaşılmaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı insangücü hesapları incelendiğinde, memleketimizde en büyük insangücü açıklarını teknisyen ve sanatkar seviyesindeki teknik elemanların teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu açığın doldurulması bir yandan teknisyen okullarının kapasitelerinin arttırılması diğer yandan teknisyen olarak yetişen elemanların biran evvel endüstriye katılmaları ile mümkün olacaktır. Hal böyle iken, 1964 - 1967 yıllar arasında özel yüksek okullara 6.020 sanat enstitüsü mezunu kabul edilmiş, bu durum teknisyen seviyesindeki insangücü açıklarının daha da artmasına sebep olmuştur. Önümüzdeki yıllarda açılacak teknisyen okulları mezunlarının üniversitelere girebilmeleri için, teknisyen okulundan üstün başarı ile mezun olması, hazırlık okulunu bitirmesi ve üniversite giriş imtihanlarında başarılı olması gerekmektedir. Üniversiteler için konulan barajlardan hiç birinin özel yüksek okullarca uygulanmaması ve özel yüksek okullarda gece öğrenimi imkânları, önümüzdeki yıllarda çok daha büyük bir teknisyen kadrosunun özel yüksek okullara kaymasını sağlıyacak, Planda belirtilen teknisyen açıklarını daha çok arttıracaktır.

b) Resmi Yüksek Öğretim Kurumlarına Etkiler:

1967-1968 ders yılında üniversiteler öğretim üyelerinden 215 profesör, 91 doçent, 66 doktor asistan, 68 öğretim görevlisi özel yüksek okullarda haftada toplam 2467 saat ders vermektedirler. 625 sayılı özel öğretim kurumları kanununun 21 inci maddesi, özel yüksek okulların kuruluşlarından itibaren en geç beş yıl içinde kendi öğretim üyelerini yetiştirmelerini amir olduğu halde, gerek öğretim üyesi yetiştirmenin çok külfetli oluşu, gerekse yetiştirilecek elemanların akademik statülerinin kanunla tesbit edilmemiş olması, özel yüksek okullar yöneticilerinin bu yolda ciddi bir adım atmamalarına sebep olmuştur.

Kamu yüksek okulları ve üniversiteler öğretim üyelerinin çok yüksek ücretlerle özel yüksek okullara hızla kayması, üniversite ve resmi yüksek okullara hızla kayması, üniversite ve resmi yüksek okulları çeşitli yönlerden etkilemektedir.

Üniversiteler öğretim üyelerinin özel yüksek okullara ayırdıkları ders saatleri, bir yandan her öğretim üyesi için hayati önem taşıyan araştırma imkanlarını, öte yandan üniversitelerde verilen derslerin hazırlığına ayrılması gerekli zamanı daraltmakta, üniversitelerde verime etkili olmaktadır.

Planın insangücü hesapları uyarınca önümüzdeki onbeş yıl içinde yalnız mühendislik dallarında insangücü açıklarımız 55.800'dür. Söz konusu açığın kapatılması ise, 1972 yılına kadar en az 5 bin kapasiteli 10 teknik üniversitenin hizmete girmesine bağlıdır. Bütün dünyada ve memleketimizde yeni üniversitelerin açılışında en büyük dar boğaz yetişmiş öğretim üyesi eksikliğidir. Mevcut üniversite merkezleri dışında açılması düşünülen yeni üniversitelerde ise, bu dar boğaz çok daha etkili olabilecektir. Hal böyle iken, özel yüksek okulların kendi öğretim kadrosunu yetiştirmek yerine Devletin rekabet edemiyeceği yüksek ücretlerle üniversiteler öğretim üyelerinden faydalanması, yeni merkezlerde açılması düşünülen üniversitelerin biran evvel hizmete girmesini, öğretim üyesi sıkıntısı çeken genç üniversitelerin öğretim üyesi taleplerinin karşılanmasını ve mevcut üniversitelerde gece öğretimi imkanlarını tehlikeye sokacaktır.

Özel yüksek okulların yüksek öğretimde yarattıkları ek kapasite, son yıllarda hızla gelişen yüksek öğrenim talebini kısmen olsun karşılamış ve bu konuda gelişen sosyal baskıyı geçici de olsa hafifletmiştir. Ancak, yaratılan ek kapasite Planda belirtildiği gibi belirli bir gelir grubundaki öğrencilere eğitim sağlıyarak kamu eğitim kurumlarının üzerindeki talebi azaltmamış, daha çok gündüz çalışıp gece okuyan da gelirli aileler çocukları ile sanat enstitüleri mezunları için yeni bir talep yaratılmıştır.

c) İstihdam Sorunu:

Özel yüksek okullar mezunları henüz büyük sayılara ulaşmadığından, bu okullar mezunlarının istihdam durumları kesin bir açıklığa kavuşmamıştır. Önümüzdeki yıllarda mezun sayılarında büyük patlamalar beklendiğinden, özellikle mimarlık ve mühendislik dallarından mezun olacak öğrencilerin ciddi problemlerle karşılaşmaları beklenebilir. Özel yüksek okulların eğitim kalitesi hakkındaki yaygın şüpheler şimdiden meslek odalarını harekete geçirmiş, geçen yıllar mezunlarının odalara üyelik için müracaatları kabul edilmemiştir.

d) Özel Yüksek Okullarda Kalite:

Yalnız memleketimizde uygulanan bir tatbikatla, özel yüksek öğretim kurumları, kâr gayeli ticari şirketler tarafından idare edilmektedir. Böyle bir eğitim sisteminde kalite yerine kazançlar maksimize edileceğinden, özel yüksek okullar yöneticilerinin kaliteden fedakarlık etmeleri kolay olmaktadır. Nitekim, eğitimde belli başlı kalite ölçülerine göre ve dengi kamu yüksek okulları ile mukayeseli bir inceleme yapıldığında, bu okullardaki öğretim kalitesinin çok düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

(1) Öğrenci — Öğretmen Oranları:

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, öğrenci — öğretmen oranları genel öğretim yapan kamu yüksek okullarında 28, teknik öğretimde ise ortalama 12 olarak tesbit edilmiştir. Özel yüksek okullarda öğrenci — öğretmen oranları kamu yüksek okulları standartlarından yaklaşık olarak bir misli daha kötüdür. Teknik öğretim yapan özel mühendislik ve mimarlık okullarında 26 olan öğrenci - öğretmen oranı, Diş Hekimliği Özel Yüksek Okulunda 46, genel öğretimde 55, Eczacılık Özel Yüksek Okulunda 57'ye kadar yükselmektedir. İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maçka Teknik Okulunda 4, İstanbul Eczacılık Fakültesinde 21, Diş Hekimliği Fakültesinde 16 öğrenciye bir öğretim üyesi düştüğü gözönüne alındığında özel yüksek okullarda sınıfların çok kalabalık, derslerde öğrenci — öğretmen ilişkilerinin tatminkar olmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, özel yüksek okullarda ders veren öğretim üyelerinin büyük bir çoğunluğu bu okullarda ek görevle çalışmakta, ders saatlerinin dışındaki zamanlarını asli görevlerindeki çalışmalara ayırmaktadırlar. Hal böyle olunca öğrencilerin ders saatleri dışında öğretim üyeleri ile temasları yok denecek kadar az olmakta, bu durum verilen eğitimin niteliğini etkilemektedir.

1968 - 1972 YILLARI ARASINDA ÖZEL YÜKSEK OKULLARDA ÖGRENCI SAYISINDA BEKLENEN ARTIŞ

	1968-69	1969-70	1970.-71	1971-72
Ikti. Ve Tic. Ilimler Ok.	8.700	10.500	13.700	13.900
Gazetecilik Okulları	1.650	2.300	3.000	3.350
Genel Ögr. Toplamı	10.350	12.800	16.700	17,250
Müh. Ve Mimarlık Ok.	15,850	19.900	23.650	31.250
Diş Hekimliği Ok.	1.294	1.294	1.294	5.000
Eczacılık Okulu	1.654	1.654	1.654	5.000
Tek. Ögr. Toplamı	15.850	19.900	23.650	41.250
TOPLAM	26.200	32.700	40.350	58.500

Devlet Planlama Teşkilatının hazırladığı, özel yüksek okullarda gelecek yıllarda beklenen öğrenci artışını gösteren tablo.

Türkiye'de özel okul ticaretine karşı ilk tepkiyi gençler göstermiş, giderek çeşitli meslek kuruluşları ve devrimci örgütler de bu direnç hareketine katılmıştır. Yandaki ve yukarıdaki resimlerde, özel yüksek okullara karşı düzenlenen iki öğrenci hareketi görülüyor.

(2) Sınıf Geçme Oranları:

Özel yüksek okulların ticari amaçlarla kurulmuş olması, bu okullarda gerçekleşen sınıf geçme oranları ile verilen eğitimin kalitesi arasında sıhhatli bir korelasyon kurmamıza imkan vermemektedir. Bütün dünyada **ve memleketimizdeki tatbikatın aksine özel yüksek okulların birinci ve ikinci sınıflarında sınıf geçme oranları çok yüksek seviyelere ulaşmış, ileri sınıflarda verimlerde dikkate değer azalmalar meydana gelmiştir.** Sınıf geçme oranlarının böyle bir seyir takip etmesi bir yandan özel yüksek okullara talebi artırıp terk sayılarını asgariye indirmiş, diğer yandan okul sahiplerinin gelirlerini arttırıcı etkide bulunmuştur

(3) Öğrenci Başına Yatırımlar:

Eğitimde belli başlı kalite ölçülerinden biri de öğrenci **başına bina ve teçhizat yatırımları ile cari harcamalar** tutarıdır.

Özel yüksek okullar bina teçhizat **ve cari harcamaları, kamu standartları ile mukayese edilmiyecek kadar düşük bir seviyededir.** Teknik öğretimi yapan özel yüksek okulların kamu standartlarına ulaşabilmeleri için yaklaşık olarak bugünkü bina yatırımlarını iki buçuk misli, teçhizat yatırımlarını onbir misli, cari harcamalarını 3 misli arttırmaları gerekmektedir. **Teknik öğretimde teçhizat eksikliği had bir safhadadır. Bu dalda öğrenci başına** teçhizat yatırımları genel öğretim teçhizat yatırımlarından ancak 137 lira fazladır. Genel öğretim teçhizat yatırımlarını teşkil eden masa, sıra, kürsü gibi büro malzemelerinin hemen hemen hepsinin teknik öğretimi yapan okullarca da kullanıldığı düşünülürse, özel mühendislik ve mimarlık okullarında laboratuvar ve benzeri teknik malzeme için yapılan yatırımların ne kadar yetersiz olduğu ortaya çıkar. Halen öğretim yapan okullardan hiç birisi planda tesbit edilen standartların yarısı kadar yatırım yapmamıştır.

(4) Öğrenci Başına Eğitim ve Servis Alanları:

Çok değişik dallarda öğretim yapan üniversite ve kamu yüksek okulları için genel alan standartları tesbit etmek ve bu standartlara dayalı mukayeseler yapmak, söz konusu okulların çok değişik alan ihtiyaçları bakımından hemen hemen imkânsız olmaktadır. Ancak, mevcut kamu yüksek öğretim kurumlarındaki eğitim ve servis alanlarını inceleyerek gerek fen ve gerek genel öğretimde asgari alan ihtiyaçları hakkında fikir edinmek mümkün olabilecektir. Öğretim dalları bakımından özel mimarlık ve mühendislik okulları ile ortak bir yapıya sahip olan Elâzığ Teknik Okulunda öğrenci başına 8.2 m2 eğitim, 22.9 m2 servis alanı düşmektedir. **Fen öğretimi yapılan özel yüksek okullarda öğrenci başına eğitim alanları okullar arasında büyük farklılıklar göstererek 0.8 m2 ile 5.8 m2 arasında değişmektedir.** Bina alanları hakkında bilgi toplayabildiğimiz on okuldan yedisinde eğitim alanları dengi kamu yüksek okulları ile kıyaslanamıyacak kadar düşüktür. **On okuldan yedisinde, öğrenci başına servis alanları 1 m2 nin altındadır.**

Gerek eğitim, gerek servis alanları bakımından genel öğretimdeki durum teknik öğretimden farklı değildir. 3.000 öğrenci kapasiteli İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde öğrenci başına 1.6 m2 eğitim, 1.2 m2 servis alanı düşmektedir. Genel öğretim yapan özel yüksek okullarda öğrenci başına eğitim alanları 0.4 m2 lik ile 5.7 m2 arasında değişmekte, yedi okuldan dördü 1.6 m2 nin altında öğretim yapmaktadır. Genel öğretimde öğrenci başına servis alanları iki okul dışında tatminkar görülmemektedir.

c) Özel Yüksek Okulların Denetimi Sorunu:

18 Haziran 1965 tarihinde yürürlüğe giren 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 2 inci maddesi gereğince **özel yüksek okulların denetimi Milli Eğitim Bakanlığına verilmiştir.** Ancak, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten günümüze kadar **söz konusu okulların denetimine esas olacak standartlar tesbit edilmemiş,** kanuna aykırı davranışlar etkili bir denetime tabi tutulmamıştır.

625 sayılı kanunun 8 inci maddesi gereğince yeni açılacak her okulda öğrenci kapasiteleri; bina teçhizat ve öğretim üyesi imkanlarına göre Milli Eğitim Bakanlığı ile üniversiteler temsilcilerinden kurulu bir uzmanlar heyeti tarafından tesbit edilmektedir. Hal böyle iken uzmanlar heyeti raporlarında belirtilen öğrenci kapasiteleri ile fiili durum karşılaştırıldığında öğrenci sayılarının raporda belirtilen kontenjanlardan bir kaç misli fazla olduğu ortaya çıkmaktadır.

Aynı kanunun 10 ncu maddesinin üçüncü fıkrasında, yeni açılan özel okulların öğretime başlama izni almadan öğrenci kaydı yapamayacakları belirtilmiş, buna rağmen gerekli izni almayan bir çok okul gazetelere ilanlar vererek öğrenci kaydı yapmışlar, yeni kayıtlardan elde ettikleri gelirle bina ve teçhizat yatırımlarını tamamlama yoluna gitmişlerdir.

Özel Öğretim Kurumları Kanununun 21 inci maddesinde «ihtiyaç halinde esas görevi resmi öğretim kurumlarında olan öğretim elemanlarına aylığı karşılığında okutmakla yükümlü olduğu ders saatlerine halel gelmemek ve resmi öğretim kurumlarında okuttukları ders saatlerinin yarısını geçmemek üzere, yetkili mercilerin izni ile özel öğretim kurumlarında ücretle ders verilebilir» denilmektedir. Bugünkü tatbikat incelendiğinde bir çok öğretim üyesinin özel yüksek okullarda kanunda belirtilen sınırın çok üstünde ders verdikleri anlaşılmaktadır.

Yukarıda verilen örneklerden de anlaşılacağı gibi gün geçtikçe sayısı artan özel yüksek okulların Milli Eğitim Bakanlığının bugünkü personel ve diğer imkanları ile sağlam bir denetime tâbi tutulmaları imkansız olacaktır.

V. SONUÇ

Özel yüksek okullar gerek öğretim teçhizatı, gerek eğitim alanları bakımından kamu standartlarının çok altındadır. Sınıflar kalabalık, ders dışı öğrenci - öğretmen ilişkileri yok denecek kadar azdır. Kütüphane ve sosyal tesisler yeterli değildir. Bu nedenlerle özel yüksek okullar düşük nitelikte hizmet sağlamaktadırlar.

Üniversiteler öğretim üyelerinin özel yüksek okullara ayırdıkları ders saatleri, söz konusu öğretim üyelerinin bilimsel araştırma imkanlarını, üniversitelerde verilen derslerin hazırlığı için gerekli zamanı ve ders dışı öğrenci - öğretmen ilişkilerini kısıtlamaktadır.

Özel yüksek okulların yeni bir öğretim üyesi kapasitesi yaratmadan üniversiteler öğretim üyelerinden faydalanması yeni merkezlerde açılması düşünülen üniversitelerin bir an evvel hizmete girmesini öğretim üyesi sıkıntısı çeken genç üniversitelerin öğretim üyesi taleplerinin karşılanmasını ve mevcut üniversitelerde gece öğretimi imkanlarını tehlikeye sokmaktadır.

İnsangücü politikası ve kalite bakımından sıkı bir denetim getirme durumunda olan Milli Eğitim Bakanlığı, bu okulların kanunlara riayetini dahi sağlayamamaktadır. Konu en kısa zamanda ele alınmadığı takdirde gelişme, tüm yüksek öğretimin gelişmesini etkileyecektir.

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Eğitseler olmaz...

Günaydın Gazetesinde CIA Ajanı olduğu belirtilen Amerikalının Türkiyede Sosyalizm hareketleri üzerine yazdığı yazıları okudunuz mu? İçinde epeyce yeni yorumlar bulunan bir araştırmadır. Türkiyede sosyalizm hareketlerinin gizli kapaklı bölümlerini en iyi sosyalistlerin dışında olanlar bilmektedir. Hattâ araştırmalara bilimsel nitelikte araştırmalar olarak bile bakılabilir. Gençler belki de bir çok hareketleri sosyalist düşmanlarının kalemlerinden öğreniyordur.

Sosyalizmin kanun dışı olduğu dönemlerde bir özeleştiri yapılacak olsa:

«— Aman şimdi arkadaşların çoğu hapiste, şimdi sırası değil...» **denirdi.**

Hapishaneler boşalır, biraz nefes alınır:

«— Şimdi kalsın, dosta düşmana karşı aramızda birbirimize düşer görünmiyelim...» **bahanesi bulunurdu.**

Şu içerde, bu dışarda, bu yaşlandı, öteki palazlandı, gençler büyüdü, derken 27 Mayıs sonrasına dek geldik. 27 Mayıs devriminden sonra da, «27 Mayıs Sosyalistleri» **çıktı.**

«— Bak, pekala çalışıyorlar, ürkütmiyelim...» **dendi.**

Bugünlere geldik.

Ülkemizde 30 yıllık akımı, özel surette eğitilen adamlar eline verseydik, bugünkü gibi bir çıkmaz sokağa getirip tıkayamazdık. Sosyalizmi bozmak için özel eğitim görmüş düşmanlar bile bunu yapamazlardı.

Doğan Özgüden'in, Ant'da çıkan «Soldaki Kaos» **yazısını okumasaydım, gene, bir süre susacak, ağzımı açmıyacaktım. Ama duyduklarım, kulağıma gelenler, büyük bir ihanet içinde olduğumuzu haber vermektedir.**

Çevremizdeki tertipler, düzenler yetmiyormuş gibi içerden de tertipler karşısındayız. Hadi dışardan yönetenleri biliyoruz. Yıllardır karşımızdadırlar, karşılarındayız. İçerden yönetenler, iç güçler nedir, inanın ki, onu bir türlü çıkaramamaktayım. Kanun dışı ihanetleri çok görmüşlüğümüz, çok görmüşlerimiz var. Kanun içi ihanetler hangi ellerce düzenlenmektedir. Sosyalizmin acılı çilesini çekmiş pırlanta gibi insanlara atılmadık iftiralar kalmamıştır.

Geçende, solculuğun çilesini çekmiş eski bir gazeteci arkadaşımla konuşuyordum. Gazetesi ile başı derde girmesin diye adını yazmıyorum. Eskiler kolayca kimliğini bulabilirler. Kızgınlık içindeydi. Görevli olarak bir toplantıyı izlemeye gitmiş. Toplantıdan çıkan, yöneticinin sağ kolu gibi görünen birine gazetecilik merakı ile sormuş. O, onu, öteki, onu tanıyor.

«— İçerde, ne oluyor?» **demiş.**

«— Ne olacak, Atatürkçülerle, sosyalistler döğüşüyor...»

Sosyalizmin dışında, düşmanları da böyle söylüyorlar. Kınarken, saf dışı bırakmak isterken, bu kelimeleri kullanıyorlar.

Türkiye'de CHP li olacak, ortanın solu olacak, AP li olacak, hattâ Güven Partili olacak, Türkeşçi olacak, sosyalist de olacak... Kınarken, ötekiler kendilerini Atatürkçü zırhına bürüyerek karşılarındakileri karalayabilirler. Ama yıllarca sosyalist gibi görünmüş olanın kınaması böyle mi olur?

Belli ki bunu kızgınlıkla söylemiştir. Ama kızgınlığında bile bir bölücülük, bir yaralama, bir saf dışı bırakma var. Yakışır mı?

İhanet paslı kınından çıkmış bir kıyma aracı gibi aramızda dolaşırken, bizden kimseye zarar gelmesin susalım, diye düşünüyoruz. Hele şu seçim düzlemini bir atlatalım diye düşünüyoruz. Pırıl pırıl insanlar aleyhine bir iftira kumkuması sürdürülürken yüreği kan ağlayanları teselli ediyoruz. Yoksa bilmiyoruz mu sanıyorlar, nice mürted ve mülhidin ardından gidildiğini, nice babayiğidin kenarda beklediğini.

Mütareke dönemi birbirine düşmelere, Cumhuriyet dönemi birbirine düşmelere bakın; dergiler, dergiler, dergiler... Laflar, laflar, laflar... Dedikodular, dedikodular, dedikodular... Kim kaynatır bu cadı kazanını?.

Başı belalı, ekmek derdine düşmüş, çileli bir kuşağız biz. Bütün açık yürekliliğimle, bütün özdenliğimle konuşmak değil, susmak istiyorum. Bunu gene bir iç dökme sayın siz. Ama, Tanrı rızası için, meydanı boş sanıp, sadece kendilerinin cirit oynayacağını sananları uyarın... Akıllarını başlarına devşirsinler. Türk solu bu kadar başıboş, bu kadar sahipsiz değildir. Yanlışın ve yalanın üstüne çok yapılar kurulur, bir tek sosyalizm kurulamaz

DIŞ YORUM

NATO ÇAĞRI KUVVETİ VE ÇAVUŞESKU'NUN ZİYARETİ

Hüseyin BAŞ

GEÇENLERDE Cumhuriyet'e yazdığı bir yazıda Haldun Taner, Opera üzerine oynanan ibret verici güldürüye değinirken, AP yönetiminin kültür konularındaki nasipsizliğinden, giderek «züğürtlüğünden» söz ediyordu.

Sayın yazarın, bu «züğürtlük» ve «nasipsizliğin» sadece kültür alanına münhasır kalmayıp öbür alanları da mebzul miktarda kavradığını yürekten teslim edeceğinden kuşkumuz yok.

Gerçekten de, AP'nin özellikle ikili anlaşmalar ve NATO konusunda izlediği ve herhalde «kişilik sahibi bir politika» şeklinde adlandırılması güç olan, «ne bahasına olursa olsun Amerikaya bağlılık» politikasının iki yıldır sürüp giden serüvenine bakanlar yukarıdaki yargıya kolaylıkla katılacaklardır.

AP'nin iki yılı aşkın bir süredir sosyalist dünyaya açılmada izlediği politikanın en belirgin yanı, ölçüsü, kapsamı ve boyutları vazgeçilmez müttefikimizce saptanan «icazetli» niteliği olmuştur. Bu belirgin nitelik, ne denli kamufle edilmeye çalışılırsa çalışılsın, sosyalist dünya ve üçüncü dünya ile ilişkilerimizde dün olduğu gibi bugün de ağırlığını duyurmakta, mutantan ziyaretlerin ardından gelen planlar, işbirliği tasarıları, dünya sorunlarında görüş birliği ve daha bir çok anlaşma, garip bir biçimde sürüncemede kalmakta, savsaklanmakta, bu iki yüzeyde ve gösterme-lik uygulamanın dışında, bütünüyle hasır-altı edilmektedir.

Ulusal bir politikanın, şüphesiz, her şeyden önce gerçekçi ve kişilik sahibi olması gerekmektedir. Washington'dan esen rüzgâra göre «yön» tayin eden politikaların mumunun günümüzde «yatsı»yı bile bulmayacağı, ne yazık ki, sürekli bir biçimde unutulmaktadır.

1966 yılından bu yana gerek sosyalist dünyaya, gerekse üçüncü dünya ülkelerine yönelen «açılma» politikasının bilançosuna eğilenler, politikanın aktifine kaydedecek somut veriler bulmakta güçlük çekeceklerdir. Kosigin'in ziyaretiyle başlayan, Bulgaristan, Yugoslavya ve Macaristan'la devam eden «doğulu komşulara açılma»nın hızlı bir biçimde ilerledikten sonra durulduğu, bölgede barış, ekonomik ve kültürel işbirliği gibi temel politik alanlarda varılan anlaşmaların «kadük» duruma getirildiği kimsenin gözünden kaçmamıştır. Oysa, General de Gaulle'ün başlattığı birinci buzçözümü ertesi, Avrupa ülkelerinin doğuya açılmada birbirleriyle yarıştıkları bir sırada bu konuda son derece avantajlı bir durumda olmamıza rağmen bundan gerektiği gibi yararlanamamışızdır.

AP'nin, ölçüsü Washington'dan verilen dış politikasının, bugün Romanya Devlet Başkanı'nın ziyaretini gerçekçi ve kişiliği olan bir politika açısından değerlendireceği şüphelidir.

Çavuşesku'nun ziyaretini, getirdiği ana temalara iyi kulak verilince, sadece iyi komşuluk ilişkileri, dozu belli ekonomik ilişkiler çerçevesi içinde yorumlamamak gerekir. Romanya Devlet Başkanı, Varşova Paktı üyelerinin askeri paktlardan arınmış, gerçek ve sürekli bir barışı amaçlayan tekliflerini şimdi Türkiye'ye de getirmiştir.

AP dış politikasının, son derece önemli gelişmelere yol açacak bu barış çağrısı karşısında ne tür bir tavır takınacağını tahmin etmek güç değildir. O kadar ki, Çavuşesku'nun bu sözleri söylediği bir sırada AP Başkanı, Akdeniz'de kurulması öngörülen ve nazik bir biçimde «çağrı kuvveti» diye adlandırılan «Ortak Deniz Gücü»ne girmeye karar verildiğini açıklamıştır.

Bir süre önce Türkiye'nin amacı Ortadoğu ve Akdeniz çevresindeki ulusal kurtuluş hareketlerini baskı altında tutmak olan bu saldırgan tasarıya katılmakta tereddüt etmesi, çok kimse tarafından küçük dozlarda da olsa, gerçekçi bir politikaya yönelişin belirtisi olarak görülmüştür. AP hiç değilse Altıncı Filo'nun Akdeniz'deki kirli işlerini kamufle etmek amacıyla tezgâhlanan bu oyuna, eskiden olduğu gibi balıklama atlayacak gücü kendisinde bulamamıştı. Oysa şimdi AP Başkanı, Çavuşesku'nun barış çağrısına, bu saldırgan çağrı kuvvetine katılacağını açıklayarak cevap vermiştir.

Türkiye, böylece, «bağımlılık tırmanması»nda bir aşamaya daha varmış, Akdeniz'deki korsan filonun peşine takılmıştır.

Kıbrıs'lı Türklerin imdadına giderken önümüze çıkan Altıncı Filo'nun ardına düşmenin, ona, kurtuluşları için savaşan halkları ezmesinde paravanalık etmenin sorumluluğundan AP yönetimi habersiz görülmektedir. Oysa bu saldırgan güce katılmanın ulusal çıkarlarımıza ne ölçüde zararlı olacağını zaman gösterecektir. Ortadoğu'da ve Akdeniz'deki ulusal kurtuluş hareketlerinin, emperyalizme başkaldıran bütün ülkelerin, Türkiye'nin bu saldırgan güce katılmasını nasıl karşılayacaklarını tahmin etmek güç olmayacaktır.

Nitekim Çavuşesku, Türkiye'deki temaslarından olumlu bir sonuç alamamış, açıklayabileceği bir şey bulunmadığı için İstanbul'da ilân edilen basın toplantısını son anda iptal etmiştir.

Çavuşesku'nun ziyareti, bu açıdan bakıldığında, yine bile isteye kaçırılan bir fırsattır. Bununla birlikte, Romanya Devlet Başkanı'nın ziyaretinin Türkiye'de bazı çevrelerde uyandırdığı yankının üzerinde durmak gerekir. Romanya'nın sosyalist blok içinde bir kaç yıldan bu yana izlediği politika, söz konusu çevreler ve niyetleri bilinen bir bölük basın tarafından alabildiğine istismar edilmiştir. Gerçekten de bu çevreler Çavuşesku'yu «Ruslara kafa tutan adam», «Doğu Blokunun De Gaulle'ü» gibi sıfatlarla takdim etmekte yarış etmişlerdir. Gerçi Romanya Devlet Başkanı'nın gerek Varşova Paktı'nın barış çağrısı, gerekse de Balkan Birliği gibi konulardaki sözlerine dikkatle eğilenler, bu sözlerden bu tür sıfatların nasıl çıkarıldığını anlamakta güçlük çekmemiş değillerdir. Ne var ki, Romanya'nın Çekoslovakya meselesine Yugoslavya ile birlikte görünmenin altını çizmekte fazla çaba göstermesi, Çin sorunundaki olumsuz tarafsızlığı, Ortadoğu'da barışçı çözümden yana olmakla birlikte İsrail'i açık bir biçimde suçlamaktan kaçınır görülmesi, şoven bir milliyetçiliğin sırtını sıvazlaması, Romanya'nın imajının batının kapitalist ülkelerinde sosyalist gelişimin tümünü gözden düşürmeyi amaçlayan istismar fırsatları yaratmaktadır. Burada sosyalist ülkelerin kendine özgü iç meseleleri bulunduğunu yadsıyacak değiliz. Ancak, sosyalistler arası meselelerin, halk düşmanlarının aç kurtlar gibi fırsat kolladığı bir dünyada, sosyalizmin temel ilkelerine uygun bir biçimde çözülmesi gerektiğine olan inancımızı da burada tekrar belirtmek isteriz.

Vietnam'laşan Ortadoğu ve El Feth gerillası

ORTADOĞ'da birbirini kovalayan sabotaj hareketlerinden sonra Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen'in geçen hafta bir İstanbul gazetesine verdiği demeçle, El Feth gerillaları Türkiye'de de bütün dikkatleri üzerine çekmiştir.

İki yıl öncesine kadar küçük bir grup olan Filistin göçmenlerinin bu kurtuluş cephesi, bugün sadece Arap ülkelerinde değil, Avrupa'da da varlığını hissettiren bir örgüt haline gelmiştir. Nitekim, Yeşilköy Hava Alanı'nda herhangi bir İsrail uçağı geldiği zaman silahlı nöbetçilerin derhal dışarı çıkarak uçağın çevresini sardıkları ve uçak havalanıncaya kadar eller tetikte nöbet bekledikleri görülmektedir. El Feth gerillalarının, İsrail uçaklarına sabotaj yapabileceği korkusu her tarafta somut olarak görünmektedir.

El Feth nedir?

Bumedyen'in yaptığı açıklamaya göre, Ortadoğu'da yeni bir «Vietnam Cephesi» açılması kararı Araplar tarafından verilmiştir ve bunun «Vietkong» rolünü «El Feth» gerilla örgütü oynayacaktır. Ortadoğu sorununun bir Arap - İsrail anlaşmazlığı olmaktan çıkarılıp, Vietnam Meselesi paralelinde bir «Filistin Meselesi» haline getirilmesi görüşü, başta Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen olmak üzere bir çok Arap lideri tarafından da desteklenmektedir. Nitekim, Bumedyen'in, kendisiyle Milliyet adına konuşan Metin Toker'e bu konuda yaptığı açıklamalar ilgi çekicidir. Bumedyen demektedir ki:

«Ortadoğu'da yirmi yıldır bir kütle tarifsiz sıkıntılar içinde, her türlü insanlık şartının dışında yaşıyor. Bunlar, yurtlarından kovulmuş, yurtları yabancılar tarafından işgal edilmiş Filistin mültecileridir.

Bunların durumlarına bir hal çaresi bulunması için yirmi yıldır politik yollardan gayretler gösteriliyor. Fakat hiç kimse işi ciddi öneminde ele almıyor. Bundan böyle, konuşacak olan silahtır. Maalesef, bugünkü dünyada ancak bu lisanın anlaşıldığı ispatlanmıştır. Filistin'i kurtarmak için Filistin'liler dövüşmeye başlamışlardır. Bu, yakında Ortadoğu'da yeni bir kurtuluş savaşının gelişmesinin temelini teşkil edecektir. Filistinlilerin, vatanları Filistin için yapacakları savaşta Cezayir onları her bakımdan destekleyecek, onlara askeri ve politik her yardımı yapacaktır.

Ortadoğu Meselesi'nde, bilhassa 1967 harbinden sonra yeni bir unsur kendini belli etmiştir: Filistinliler. Bu mesele yıllardır sadece bir Arap - İsrail meselesi olarak görülmüş, gösterilmiştir. Meselede böyle bir tarafın bulunduğunu kabul etmemek imkanı yoktur. Ortadoğu'nun o bölgesinde ırkçı, teokratik ve militarist İsrail devletini kuranlar, bu hareketleriyle Arapların başına da bir jandarma dikmek hedefini gütmüşlerdir. Bir jandarma ki, orada emperyalizmin menfaatlerini savunsun. Nitekim bu jandarma devletin tecavüzüne uğrayanlar Arap devletleri olmuştur. Bu bakımdan mesele elbetteki onları ilgilendirir.

Ama işin asıl can alacak tarafı, öteki tarafıdır. Ortada bir Filistin meselesi vardır. Bu mesele Arap devletlerini veya şu yahut bu devleti değil, Filistin'lileri ilgilendirir. Ona hal çaresi bulmak, bunun için de vuruşmak, Filistin'lilerin işidir.

Filistin meselesi bir Arap — İsrail meselesi olarak dünya kamuoyuna sunulduğunda tahrif edilmiştir. Bu öyle gösterilmek istenmiştir ki, sanki iki

El Feth gerillalarına katılmak üzere Filistinliler küçük yaştan itibaren silaha sarılarak kendilerini yetiştiriyorlar.

El Feth gerilla kuvvetlerine mensup bir Filistinli kadın

EL FETH GERİLLALARININ LİDERİ YASSİR ARAFAT
— Filistin'liler kendi kaderlerini kendileri tayin edecek —

ANT

ORTADOĞU POLİTİKADA «VİETNAM»LAŞTI

ANT'ın, Ortadoğu'nun ikinci bir Vietnam haline gelmekte olduğunu yazan iki yıl önceki nüshası

milyonluk bir kütle, yahudi kütlesi, etrafını çeviren geniş Arap kütlesi tarafından imha olunmak, denize dökülmek istenilmektedir. Yahudilere karşı Araplar bir genocide hareketi hazırlamaktadırlar.

Fakat Yahudiler oraya nasıl gelmişlerdir? Orada ne işleri vardır? İki bin yıllık, dört bin yıllık köklere dayanılarak bugünkü dünya haritası değiştirilemez.

1967'den itibaren başlayan savaş, Filistinlilerin müstevliye karşı olan savaşıdır. Filistin'lilerin, gelip kendi topraklarını işgal eden yabancılara karşı vuruşmak hakkı nasıl inkâr olunabilir. Yerlerinden atılanlar savaşmasınlar mı? Filistin meselesini bu gerçek platformu üzerine koymak, o konudaki çok propaganda tahrifatını önleyecektir. Filistin her ırktan, her dinden Filistin'lilerindir ve kendi haklarındaki kararı Filistin'liler bizzat vereceklerdir.

Biz, Filistin'lilerin kabul edecekleri her hal şeklini kabul etmeye hazırız. Fakat Filistinlilerin adına söz söylemek hak ve yetkisine sahip tek teşekkül, Filistin mukavemetini temsil eden El Feth'tir.»

El Feth'in güçlenmesi, Filistin halkı için kelimenin tam anlamıyla bir «dirilişətir. Zira İsrail devletinin kuruluşundan sonra yurtlarından olan Filistin'liler yirmi yıldan beri gözle görülür şekilde erimekteydiler. Yüzbinlerce Filistin'li mülteci kamplarda toplanmış, dilenciden farksız bir hayat sürdürmeğe başlamışlardı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Arap devletlerinden çoğunun bu insanlara karşı tutumu yüzkızartıcıydı.

Bu durum karşısında Filistin'liler, kendi meselelerini Arap devletleri eliyle çözemeyeceklerini anlamışlar ve kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi gerektiği bilincine varmışlardır. Bu bilince ilk önce varan kimseler, kamplarda çürüyen mülteciler değil, Arap üniversitelerinde okumak, Küveyt'te, Beyrut'ta nisbeten daha iyi imkanlar içinde bulunan Filistin'liler olmuştur.

Düne kadar bu bilinçli azınlığın en ünlü kişisi Yusuf Beidas iken, bugün Yassir Arafat ön safa geçmiş bulunmaktadır. El Feth gerillalarının lideri Arafat, Kahire Üniversitesi'nde yetişmiş ve Arap devletlerinin yenilgisiyle sonuçlanan 1967 İsrail - Arap savaşından sonra Filistin direniş hareketinin liderliğini üzerine almıştır.

Filistin'lilere kendi mücadelelerini kendilerinin yürütmesinde en büyük etken, Cezayir olmuştur. Cezayir'in 1962'de Fransızlara karşı bağımsızlığına kavuşarak Arap dünyasına girmesi, Filistinlilere yeni görüş ufukları açmıştır.

Ahmet Şukeyri'nin liderliğinde gayet gürültülü bir bir şekilde çalışan, fakat işten çok lafla vakit geçiren Filistin Kurtuluş Örgütü'ne karşılık, El Feth sessiz ve derinden gitmiş ve bugün Filistin mültecilerinin tek örgütü haline gelmiştir.

Cezayir ve Suriye tarafından silahlandırılıp güçlendirilen El Feth militanları 1963'ten sonra saldırılarda bulunmaya başlamışlardır. El Feth'in en büyük başarısı, 1967 Haziran Savaşı olmuştur. İsrail'in Gazze'yi ve Ürdün'ün bir kısmını işgal etmesi, işgal altında kalan bütün Arap halklarını bu Filistin direniş hareketine katılmaya itmiştir. El Feth Gerillaları, bugün işgal altındaki topraklarda efsanevi bir haber alma ve disiplin örgütü halinde çalışmaktadır.

Ürdün'de halen 5 bin kişilik bir El Feth ordusu vardır. Bu ordu Kral Hüseyin'in ordusundan daha da güçlüdür. Ürdün'ün büyük bir kısmında güvenliği sağlayan, vergi toplayan örgüt El Feth'tir, bir bakıma devlet içinde devlettir.

Bugün Arap dünyasının gerçek kahramanı artık Abdülnasır değildir. El Feth'in lideri Yassir Arafat, Arap kitleleri nezdinde Nasır'dan daha büyük prestij sahibi olmuştur. 1967 yenilgisinin ezikliği içindeki milyonlarca Arap bugün bütün umutlarını El Feth'e bağlamışlardır.

El Feth şimdi özellikle Cezayir, Mısır, Irak ve Lübnan'daki yetiştirme kamplarında Filistin Ulusal Kurtuluş Cephesi için binlerce gerillacı yetiştirmektedir. Yetişenler derhal Filistin Cephesi'ne sevkedilmektedir.

El Feth, uluslararası politikada da Filistin'liler adına söz söylemeye yetkili tek kuruluş olarak kabul edilmeğe başlanmıştır. Arap devletlerinin de maddi yardımlarıyla, El Feth'in siyasi bürosu geniş imkânlı bir organ olarak hızla gelişmekte, bir çok yabancı ülkelerin merkezlerinde temsilcilikler bulundurmaktadır. Üstelik Arap devletlerinde bu temsilcilikler resmi bir statü de kazanmışlardır.

El Feth'in bugün en büyük problemi, mümkün olduğu kadar çok silah temin etmektir. Bu yardım büyük ölçüde Arap ülkelerinden sağlandığı gibi bir çok batı ülkesinden de para ile satın alınmaktadır.

Ulusal kurtuluş savaşında El Feth'e örnek olan Cezayir'in Devlet Başkanı Bumedyen, Filistin'in yakında ikinci bir Vietnam olacağını belirtmiştir.

1967 Savaşı'ndan hemen sonra ANT'ta Arap ülkelerinin yenilgisine rağmen, asıl kaybedenin İsrail ve Amerika olduğunu, zira Ortadoğu'nun kısa zamanda «Vietnam»laşacağını yazmıştık. İki yılın gelişmeleri bu tahmini doğrulamıştır. Nitekim Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen, El Feth'in ve Filistin Kurtuluş Cephesi'nin tarihi görevini şöyle açıklamıştır:

«El Feth'in askeri birlikleri hareketlerini genişlettiklerinde, bu halkın kendisine reva görülen muameleye ve statüye de razı olmadığını dünya kamuoyu anlayacaktır. Biz Cezayir halkının temayülünü Fransızlara karşı vuruşarak ispatladık. Vietnam'lılar böyle yaptılar. Filistinliler de aynı yolu tutmuşlardır ve bunu zafere kadar sürdüreceklerdir.»

Bir çarpışmada İsrailliler tarafından öldürülen El Feth gerillacıları

Cuntalar Pakistan'da huzuru sağlayamaz

Dört beş ay öncesine kadar Asya Kıtasının en istikrarlı ülkesi olarak görünen Pakistan'da sokak gösterileriyle Başkan Eyüp Han'a karşı başlayan muhalefet hareketi son günlerde adamakıllı şiddetlenmiş ve sokakla başedemeyeceğini anlayan Eyüp Han, yönetimi Kara Kuvvetleri Komutanı Yahya Han'a devrederek çekilmiştir.

Yahya Han ise, derhal bütün ülkede sıkıyönetim ilan etmiş, anayasayı kaldırmış, hükümeti dağıtmış, siyasi partileri ilga etmiş, yeni atanan Batı ve Doğu Pakistan valilerini azlederek yerlerine askeri valileri getirmiş, askeri mahkemeler kurmuş ve yüzlerce insanı tutuklamıştır.

Eyüp Han'ın yönetimi askerlere devretmesi tamamen bir danışıklı döğüştür. Zira, Yahya Han'ın da, Eyüp Han'ın en güvenilir adamı olduğu bilinmektedir. Artık prestijini yitiren ve sokağın muhalefetini önleyemeyeceğini anlayan Eyüp Han, usta bir manevra ile ülkenin yönetimini yine ipleri kendi elinde bulunan bir adama vermiş, kendisinin yapamadığı şeyleri ona yaptırtmıştır.

Yeni yönetim özellikle Doğu Pakistan'da terör tedbirlerini artırmaktadır. Zira Doğu'daki sosyal huzursuzluk Batı'ya göre çok fazladır. Batıda adam başına 100 dolarlık milli gelire karşılık, doğuda bu miktar yılda ancak 50 doları bulabilmektedir. Korkunç sefalet içinde sürünen halk kitleleri, 1958'den beri hüküm süren Eyüp Han'ın faşist iktidarının kendilerine hiçbir şey kazandırmadığını görmüşlerdir. Hint - Pakistan çatışmasından beri zorunlu olarak geliştirilen Çin - Pakistan dostluğu da, bu bölgede Mao'cu akımı güçlendirmiştir.

Doğu Pakistan'daki kargaşalıklarda her ne kadar Zülfikâr Ali Buttho muhalefetin lideri olarak görülmüşse de, kitlelerin Mao'cu Milli Hareket Partisi'ne doğru kaydıkları ve bu partinin lideri Maulana Başhani'nin ön plana çıktığı bilinmektedir. Başhani, son kargaşalıklarda, halkı, fabrikaları, tarlaları derhal ele geçirmeye çağırmış, iki ay zarfında haftalık ücretlerin en az 500 Türk Lirası'na yükseltilmesini istemiş ve kapitalistlere açıktan açığa şöyle meydan okumuştur:

«Kapitalistlerin inlerini basacağız, silahlarını ortaya çıkaracağız. Eğer kardeş kavgası gerekirse, bundan da çekinmeyeceğiz.»

Üniversite gençliği de bütünüyle sol ve Mao'cu muhalefetten yana çıkmış, hattâ bu muhalefet hareketinin başlatıcısı ve iticisi olmuştur.

Bugün Yahya Han'ın askeri yönetimiyle Pakistan'da sükûnet sağlanmış gibi görünmektedir. Ama Pakistan'da sömürünün en reziline mahkûm emekçi kitleleri ülkenin kaderinde doğrudan doğruya söz sahibi olmak imkanını bulamadıkları ve sosyal dengesizlikleri ortadan kaldıramadıkları takdirde, başa kim geçerse geçsin, Pakistan huzura kavuşamayacaktır.

86 MİLYON LİRAYA MAL OLAN KÜLTÜR SARAYI
— Kapitalistler kongresi yüzünden yarımyamalak açılacak —

Opera, parababaları şerefine erken açılıyor

Kültür Sarayı'nı mutlu azınlığa bırakmayınız!

YAPIMI için 23 yılda 86 milyon lira harcanan İstanbul Opera Binası'nın bütün tesisleri tamamlanmadan son anda yarımyamalak haliyle bir oldu bitti havası içinde açılmak istenmesi, milli eğitim bakanından başbakanına kadar bütün kadronun İstanbul'u bir «Kültür Sarayı»na kavuşturmak için seferber olması, AP'nin kültür düşmanlığını bilenler tarafından hayretle karşılanmamıştır.

Kültür Sarayı'nın operayla mı, yoksa yerli bir gösteriyle mi açılması, tartışmaları sürüp giderken, iktidarın bu açılışı neden böyle aceleye getirdiği meselesi pek kurcalanmamıştır.

Herkesin kolaylıkla tahmin edebileceği gibi, Kültür Sarayı'nın bir an önce açılmasında, AP'nin seçim yatırımı hesabı vardır. AP, 23 yıldır hiçbir iktidarın başaramadığı şeyi başarmış olmak, başkalarının başlattığı bir kuruluşu tamamlayıp ona sahip çıkmak hesabı içindedir.

Ancak seçime daha yedi ay vardır ve bu süre içerisinde göze batan bütün eksikliklerin giderilmesi ve Kültür Sarayı'nın ondan sonra, tam seçim nutukları atılacağı sırada açılması da mümkündür.

Öyleyse AP iktidarı neden bu kadar telaş göstermektedir?

Asıl sebep, özel sektörcü, sermayeci AP'nin şanına yakışır bir sebeptir. Evet, 2-7 Haziran tarihleri arasında İstanbul'da Beynelmilel Ticaret Odaları Birliği yıllık kongresi toplanacaktır. Dünyanın çeşitli ülkelerinden 2 bine yakın kapitalist, kongre için İstanbul'da bir araya geleceklerdir. Emperyalist ülkelerin büyük tröstleri bu toplantıda, geri bıraktırdıkları ülkelerin pazar olarak bölüşümü üzerinde yeniden pazarlıklar yapacaklar, yeni sömürü imkânlarını tartışacaklar, bu arada sömürdükleri ülkelerin kompradorlarına verecekleri sadakaları tekrar gözden geçireceklerdir.

Emperyalist sömürünün en büyük firmalarından biri olan IBM (elektronik beyin) şirketinin genel başkanı Watson tarafından yönetilecek olan toplantının bütün hazırlıkları Vehbi Koç ve şürekâsı tarafından yürütülmekte, kapitalistlerin nasıl ağırlanması gerektiği, Demirel ve takımına dikte ettirilmektedir.

2 bin kapitalistin İstanbul'da bir araya gelmesi bizim sermayeci takımının ve onların hizmetindeki AP iktidarının eteklerini tutuşturmuştur. Aylardan beri, gelecek efendileri eğlendirmek için çeşitli organizasyonlar hazırlanmakta, sağa sola mektuplar yağdırılmakta, bir çok sanatçıya bu para babalarının önünde icrayı sanat etmeleri için bol keseden vaadlerde bulunulmaktadır.

Eh, dünyanın en büyük kapitalistleri buralara kadar gelmişken, onlara İstanbul'un 86 milyonluk bir kültür sarayına sahip olduğunu göstermemek, özel sektörcü kalkınmanın bu şaheser örneğini gösterip karşılarında «sayenizde...» diye gerdan kırmamak düşünülebilir mi?

Madem ki, parababaları gelecektir, Kültür Sarayı'nın inşaatının bitmemiş olması, sorumlu yöneticilerinin bulunamaması, personel ve teknisyen eksiklikleri, hattâ sahne asansörünün düşmesi hiç önemli değildir.

Demirel, basın toplantısında, Kültür Sarayı'nın en geç 12 Nisan'a kadar açılacağını müjdelemiştir. Doğrudürüst bir program yapılmadan, Ankara'nın Devlet Operası, Devlet Tiyatrosu ve Devlet Balesi seferber edilmiştir.

İstanbul Şehir Operası'ndan sadece bale ve koro sanatçılarının alındığı bu gösterilerden sonra da Devlet Tiyatrosu ve Operası bölümleri sık sık İstanbul'a turneler düzenleyeceklerdir. Turneye çıkan ekiplerin bir günlük gideri 50 bin lira civarında hesaplanmaktadır. Ataköy blok apartımanlarında kalacak sanatçılara, yollukları dışında harcırah da verilecektir. Açılış gösterileri için bütçeden

Sarı sendikacılığı koruma kanunu!

Gerçekten ilginç olaylar birbiri peşine sıralanıyor Türkiye'mizde. Öylesine şaşkınlığa düşüyorsunuz ki. Neyi nerden tutup, nasıl ele alacağınızı bilemiyorsunuz. Akılımız çok fazla, aptalımız da az gibi gözüküyor şöyle olaylara bir bakınca; sonra da geri kalmışlık içinde bocalıyoruz bu denli akıllı (!) varken güzelim memleketimizde. Bakın şimdi sendikal kesimde oynanmak istenen bir oyunu ele alalım, altından ne sivri zekalar çıkacak...

■ Parti üstü, parti altı

Türkiye'nin en çok üyeli konfederasyonu olduğunu söyleyen Türk İş'in genel kurulu Nisan 1968'de Ankara'da toplanmıştı. Genel Kuruldan çok çok önce İkizler (Halil Tunç ve Seyfi Demirsoy) partilerle ilişkiler konusunda sloganı yerleştirmişlerdi. Genel kurul bunu daha güçlü olsun diye belgeledi ve «partilerüstü sendikacılık» Türk İş'in kesinkes sloganı oldu. Buna göre sendikalar partilerin dışında kalacak, baskı grupları olarak faaliyet göstereceklerdi. O sıralarda da Demirel «fabrikadan içeri siyaset sokmıyalım» diyordu. Böylece, yani partilerüstü sendikacılık sloganıyla Hükümetle sulh içinde birlikte yaşamanın formülü bulunuyor, sendikacılık bir anlamda etliye sütlüye karışmamak oluyordu. Sendikalar iki yılda bir sözleşme yapacaklar, karınca kaderince bir zam sağlayacaklar, zamlar iktisadi konjonktür içinde 3-5 ayda eriyecek ve bu sendikal hizmetin karşılığı: «aidat» olacaktı (Türk İş'in binlerce gecekondu sefaletini çağrıştırmayan binasını, makam arabalarını, özel sekreterleri, maaş ve ödenekleri bol bol karşılayan aidat...) Partilerüstü sendikacılık, «politika dışı sendikacılık» şekline akıllı sendikacıların çabalarıyla çok önceleri dönüştürülmüş ve işçi kesimi de belli süre böylece uyutulmuştur. Ancak bilinçlenen emekçinin, politikanın, ekmeğinin kavgası olduğunu kavraması karşısında, Türk — İş'in bunu genel kuruluna da onaylatması telaşı bu kez kendini gösterdi. Ve de onay alındı. Oysa partilerüstü sendikacılık diye ortaya çıkanlar, partilerle kucak kucağaydılar. Türk İş'in yönetim kurulunun çoğunluğu partilidir, bazıları da hatırı sayılır, azgın partizandır. İşte Çimse İş başkanı Hasan Türkay, AP'li ve Türk İş'li milletvekili. İşte Metal İş Fedarasyonu Başkanı, AP'li ve Türk İş'li milletvekili Kaya Özdemiroğlu. İşte kontenjan senatörü AP'li Vahap Güvenç... Dahaları da var. Demek ki, Türk İş'in partilerüstü sendikacılık sloganı bir yutturmacadan başka şey değildir ve de mucitlerinden başkasını kandıramamıştır. Bu, oyunun bir yönü.

SEYFİ DEMİRSOY

■ Demirel ister de Türk İş korunmak istemez mi?

Gazetelere geçen bildirisiyle Türk İş, A.P.'nın Anayasa Nizamını Koruma Tasarısı'nın karşısında olduğunu belirtti. İlk bakışta böyle bir karşı çıkış bir işçi örgütü için olumlu gözükmektedir. Ne var ki, birazdan belirteceğimiz gibi Demirel'in dikensiz demokrasi hevesinin yanında, Türk İş dikensiz sendikacılığı tezgahlamaya başlamıştır. AP'li işçi milletvekili olduğu övüle övüle söylenen Metal İş Federasyonu başkanı, Türk İş'li Kaya Özdemiroğlu «korumalı» kanunların leblebi gibi sevkedildiği Meclise, kendisi de bir kanun teklifini aceleyle veriverdi.

HALİL TUNÇ

Kaya Özdemiroğlu 274 sayılı Sendikalar Kanunu ile 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun uygulamadaki aksaklıklarını ileri sürerek değiştirilmesini teklif etmiştir. Gerçekten de bu iki yasa büyük eksiklik ve boşluklar taşımaktadır. Ancak Özdemiroğlu'nun teklifi bu amaca dönük olmayıp, Türk İş dışında sendika bırakmamak ve kıpırdanmağa, bilinçlenmeğe başlamış emekçi sınıfını faşist bir çembere sokmak isteğine dayanmaktadır. Teklif edilen kanun yürürlüğe girdiği anda, Türk İş dışında Sendika bulmak mümkün olmayacak, Türk İş'li sendikalar muvazaaya ve sahteciliğe uygun bir usulle toplu iş sözleşmesi yetkisi alacaklar, işçi bir sendikaya yanılıp yakılıp girdi mi, bir daha çıkamıyacak; işçi ve sendikalar tam bir C.I.A metoduyla kontrol altında tutulacaktır... Özdemiroğlu'na göre herşey en çok üyesi olan konfederasyonun, yani Türk İş'-in denetimi altında yürüyecektir. Tüm bu yasal tedbirlere rağmen, herhangi bir sendika Türk İş dışında faaliyette bulundu mu, onu da kısa sürede benzetmenin yolu bile var: Getirilen teklife göre Türk İş'li olsun, yada olmasın tüm sendikalar üyelerini, gelirlerini, kısaca kendileri için «sır» niteliğinde olacak tüm bilgileri Türk İş'e bildirecekler. Türk İş de bundan sonra icabına bakacaktır... Tüm bu tedbirlerle dikensiz sendikacılık yaratıldı mı, başarıyı tam kılacak, alış - verişi tam sağlayacak genel grev de var. Bununla da muvazaalar süslenecek...

Gördünüz mü akıllı kişilerin halini. Bir yandan bir koruma kanununa anayasa, babayasa diye karşı çıkarsın, diğer yandan kendi korunmanı sağlayacak belgeyi mühürletmeğe çalışırsın. Bir yandan partilerüstü sendikacılık dersin, diğer yandan içlerine balıklama dalarsın... Önemli olan düzenin ve çıkarların korunması olduğuna göre, her yolu denemek hiç de faydasız değil.

Bütün bu basit oyunlar, şarklı kurnazlıklar halkda çözümünü buluyor artık. Yakın bir gelecekte halk da kendi koruma kanununu çıkartmağa çalıştı mı, seyreyleyin gümbürtüyü ve de kuyruğu sıkışıp kaçanları...

Abdullah SERT

---

ayrılan para 9 milyonu bulmaktadır.

Doğrudürüst kadrosu kurulmadan böyle taşıma suyla değirmen döndürür gibi faaliyete geçirilen Kültür Sarayı'nda milyonlarca lira harcanarak yapılacak gösterilerde ulusal ve halkçı oyunlar oynanması da beklenmemelidir. Doğaldır ki, bu turnelerde, bakan hanımlarının - Devlet Tiyatrosu Mehmet Turgut'un karısının çevirdiği bir eseri oynamaktadır - boş zaman değerlendirmelerine ve halkçı nitelik taşımayan eserlere yer verilecektir.

Kültür Sarayı'nın bir an önce açılması için bu telaş sürüp giderken, insanın aklına ister istemez, 13 yıldır yapılmakta olan Uluslararası Kültür Şenliği'nin geçen yıl hükümet tarafından yasaklanmış olması gelmektedir. Bütün dünyanın genç sanatçılarını bir araya getiren bir kültür şenliğine izin vermeyen, kitap üstüne kitap toplatan, arka arkaya yazar ve sanatçı mahkûm ettiren bir iktidarın, parababaları ve seçim söz konusu olunca birdenbire kültür aşıkı kesilmesini herhalde kimse yutacak değildir.

Şunu iyi bilelim ki, bugün Taksim Alanı'nda dikilen 86 milyonluk yapı, ne parababalarının, ne de onların hizmetindeki iktidarların eseridir. Kültür Sarayı, bu fakir milletin dişinden tırnağından artırıp ödediği vergilerle yaptırılmıştır. Türkiye'nin gerçek sanatçıları, Türkiye halkı bu yapıya sahip çıkmalıdır. Onu politik hesaplardan kurtarmalıdırlar.

Kültür Sitesi'nin özerk bir yönetimde ve halkçı bir sanat için işlerlik kazanmasını sağlama yolunda şimdiden faaliyete geçilmelidir. Devrimci gençler, dünya gençleriyle yapacakları sanat şölenleri için bu salonların kullanılmasını sağlamak üzere şimdiden ağırlıklarını koymalıdırlar. Folklorcular, halk ozanları, bestecilerimiz, hepsi hepsi kültür merkezinin halk hizmetinde kullanılmasını sağlamak için seferber olmalı, fakir halkın binasını, kürklü, smokinli mutlu azınlığın gövde gösterisine sahne olmaktan kurtarmalıdırlar.

Taksim'deki yapı, işte ancak o zaman gerçekten Kültür Sarayı olacaktır.

■

Arnavutluk sanatçılarının gösterileri

Arnavutluk Folklor Topluluğu'nun İstanbul ve Ankara'daki gösterileri büyük bir ilgi ve hayranlıkla izlenmiştir.

Dışişleri Bakanlığı'nın çağrılısı olarak yurdumuza gelen topluluğun, Türkiye halkının Arnavutluk folkloru hakında daha önceden edinilmiş bilgisi olmadığı halde bu kadar ilgi ile karşılanmasının nedenini, sanatçılarının başarısında bilimsel temele dayandırılan çalışmalarında aramak gerekir.

Arnavutluk şarkılarının halkın yaşantısını anlamlandıran güzellikleriyle Fitnat Reca, Lucio Miloti, Fatime Sokoli, Drita Uapayani, Naile Hoca, İbrahim Tukiçi, Kemal Kurtuşa, Cevdet Hafizi gibi başarılı sanatçılar tarafından söylenmesi ve koronun ender rastlanan nitelikteki kalitesi bile dinleyicilere yeni bir dinamizm verecek güçtedir.

Halk danslarının kreografik unsurlarla değerlendirilmesi, güçlendirilmesi ise, topluluğun bu yöndeki başarısını da artırmaktadır. Folklora çağdaş bale sanatına uygun bu çeşit katkılarda bulunulması, ortaya «Korap Çobanı» «Kartallar», «Dropul», «Dardha» gibi, tekrar tekrar seyretme isteği uyandıran danslar çıkarmaktadır. Çeşitli yörelerin orijinal renk ve figürleri, bir araya gelerek yeni bir folklor sentezi, folklor değerlendirmesi yaratılmasını sağlıyorlar.

Bilimsel temele dayandırılan folklor çalışmalarının sanatçıların başarısı ile de olağanüstü bir ilgi uyandıran, giderek Arnavutluk Folklor Topluluğu'nu uluslararası bir topluluk düzeyine çıkaran gösterileri, halkçı sanatın değerli bir ürünü olarak, Türkiye'deki bazı çevrelere de örnek olarak göstermek gerekir.

Topluluğun, gördüğü büyük ilgi dolayısıyla, İstanbul'da iki gösteri daha yapması kararlaştırılmışsa da, son anda Dışişleri Bakanlığı, siyasi mülahazalarla gösterilere izin vermemiştir.

BASIN DİYOR Kİ

Amerikan haremine girme mücadelesi !

LTINCI sayfamızdaki haberde de belirttiğimiz gibi, CHP ileri gelenlerinin seçim öncesinde peşpeşe Amerika'ya çağırıldığı haberi ilk defa Yeni Gazete tarafından detaylı olarak verilmiştir. 1965 seçimlerinden önce açıktan açığa AP'ye oynayan Amerika'nın bu defa da CHP'ye oynaması gazetelerde ve kamuoyunda geniş yankılar yaratmıştır.

Haberi veren Yeni Gazete, ertesi gün yayınladığı başyazıda Ali İhsan Göğüş'ün demecini eleştirerek şu yorumu yapmıştır:

«Bu sözlerin altında yatan mâna hayli manidardır. Geçen seçimlerden önce Amerika'nın AP'yi desteklediği ve AP'nin bu destek sonunda seçimleri kazandığı ima edilmek istenmektedir. Şimdi ise AP yıpranmış ve Amerika CHP'yi tutmağa karar vermiştir.

Ali İhsan Göğüş'ün söylediği sözler üzücüdür. 1964 seçimlerinden önce ortaya maksatlı olarak Amerika'nın AP'yi tuttuğu, Johnson'la Süleyman Demirel'in arkadaş olduğu lafları çıkarılmış, bu dedikodu seçim öncesi ve seçim sonrası uzun süre devam etmiştir. Hattâ, bugün bile AP Amerika'ya yakın bir parti olarak muhalifleri tarafından suçlanmakta ve Demirel, Amerikan'cı olarak itham edilmektedir. Aslında biz ne AP'yi Amerika'nın bir oyuncağı halinde görmek isteriz, ne de Amerika'nın Türkiye'de böyle küçük oyunlara kalkıştığına inanmak isteriz. Ama kim ne derse desin, önümüzdeki günlerde bu konu yeniden bahis mevzuu olacaktır.

Şahsen biz, CHP'li liderlerin Amerika'ya gitmesini bir Amerikan oyunu olarak kabul edemiyoruz. Ama, geçen seçimden sonra AP'yi Amerikancı olarak itham eden CHP'li liderlerin peşpeşe Amerika seyahatine çıkmamaları kendi açılarından gerekirdi.

Hatırlarda olduğu üzere bilhassa CHP, AP'yi Amerika'ya yakın olmakla itham eden bir partidir. Ancak, yukarıda dediğimiz gibi, biz ne Amerika'nın Türkiye'de böyle küçük oyunlar oynadığına inanmak isteriz, ne de Amerika'ya giden veya gitmek üzere olan CHP'li liderlerin Amerika'nın tesiri altında kalacağına inanmak isteriz. Bizim bildiğimiz kadar Ali İhsan Göğüş, Satır ve diğerleri Amerika'ya gitmeden hangi inançtalarsa, dönüşte de aynı inançta olacaklardır. Bize kalırsa bu olayın en önemli yanı, son yıllarda ortaya atılan Amerikancı lafının bizzat CHP liderleri tarafından yıkılmış olmasıdır.»

Yeni Gazete, CHP'lilerin ziyaretlerinin ardında bir Amerikan oyunu olmadığı, Amerika'nın Türkiye iç politikasına müdahale etmediği tezini savunarak sadece Ali İhsan Göğüş'ün sözlerini eleştirmekle yetinirken, Akşam'da İlhami Soysal da Ali İhsan Göğüş'ü «siyasi basiretsizlik»le suçlayarak şöyle demiştir:

«Bir politikacının, bir gazetecinin bir başka ülkeye çağrılı olarak gitmesinin, görgüsünü, bilgisini arttırmasının yadırganacak, kınanacak hiç ama hiçbir yanı yoktur. Bir geziye gitti diye, dâveti yapan ülkenin borazancıbaşısı olacak kişi, öyle bir geziye gitmeden de daha kolay yollardan aynı işi yapabilir.

Amma, Amerika'ya gidip geldikten sonra yetkili bir CHP'li, «Amerikalılar AP'nin çok yıprandığını ve geçtiğimiz senelerde başarıya ulaşamadığını biliyorlar. Herhalde 1969 seçimleri arifesinde birşeyler sezmiş olacaklar. İlgililer bilhassa CHP'nin NATO'ya karşı takındıkları tavır dolayısıyla Amerika'nın tekrar CHP'ye sempati beslediğini belirtmişlerdir» derse, buna en basitinden siyasi basiretsizlik denir.

Türkiye'nin meselelerinin Amerika eliyle halledilebileceğini ima eden bu sözler, maalesef eski bir meslektaşımız ve dostumuz Ali İhsan Göğüş tarafından söylenmiş, üstelik yayınlandıktan sonra da yalanlanmamıştır. Vaktiyle Amerika'ya AP'liler davet edilirlerdi, onlar iktidara geldiler, şimdi CHP'liler dâvet ediliyor, biz iktidara geleceğiz diye düşünmek, tek kelime ile aç tavuğun ruyasında kendisini darı ambarında görmesine benzer.

Partilerde kendilerine post verilmiş kişiler ağızlarından çıkanı kulakları duyar şekilde hareket etmek durumundadırlar. Yoksa birtakım laflar adamın suratına çarpılı çarpılı verir ve adama sen satılmışsın arkadaş, bile denir.»

Amerika'nın ikili oyununa günlük basında en sağlam teşhisi koyan ise Günaydın Gazetesi'nde yazdığı fıkrayla Aziz Nesin koymuştur. Nesin «Bir efendinin iki haremi» başlıklı fıkrasında şöyle demektedir:

«Amerika Türk toplumunun organik yapısına, kaslarına, kemiğine, iliğine, hücrelerine kadar öylesine yerleşmiş ve yerleştirilmiştir ki, Amerika istemeden Türkiye'de hiç birşey olamayacağına insanlar iyice inandırılmıştır.

Şimdi bu inancı, seçim öncesi hazırlığı olarak kimi CHP'liler kullanmaktadırlar. Bugünlerde Birleşik Amerika Hükümeti, hangi nedenleyse, Kemal Satır, Nihat Erim, Ali İhsan Göğüş v.b. gibi CHP ileri gelenlerini Amerika gezisine çağırmaktadır. Bu çağrının politik değerini, belki Türk halkı anlamaz diye, örneğin Ali İhsan Göğüş, kelimelerin üzerine basa basa şöyle yorumluyor:

— Amerikalılar AP'nin çok yıprandığını ve geçtiğimiz yıllarda başarıya ulaşamadığını biliyorlar. Herhalde 1969 seçimleri arifesinde bişeyler sezmiş olacaklar.

Bu sözlerle kimi CHP ilerigelenleri bize şunu anlatmak istiyorlar:

— Dalga geçmeyin! Amerika, Türkiye'deki değişikliği anladı ve başarısız AP'nin kuyruğunu bırakarak bizim kuyruğumuzu yakaladı. Bundan sonra bizi destekleyeceğine göre, siz de aklınızı başınıza toplayıp oylarınızı CHP'ye verin!

Bu düşünceleriyle CHP ve AP, bir efendinin iki haremi gibidirler. Amerika, iki evli bir hovarda... İki kıskanç kuma da efendinin gözdesi olmak, gözüne girmek için didiniyor, çırpınıyorlar.

Bu konuda son günlerin haberi şudur: Amerika bize bir milyar liralık askeri yardım yapacak. Yunanistan'a yapılan askeri yardım ise yarım milyar lira.

Oh, oh... Bir sevinç, bir sevinç...

İç ve dış politikadaki bu «Bir efendinin iki haremi» oyunundan utanç duyuyoruz.

Son günlerde çok olumlu konuşmalar yapan CHP Genel Sekreteri Sayın Bülent Ecevit'in bu konularda da seçim öncesi bir açıklamada bulunması gereklidir, sanıyoruz.»

Domuz oğlu domuz !

Ben halen Cidde'deyim. Müessesemin başında oturup işlerimi bizzat tedvir ve idare edemiyorum. Şimdi hiç olmazsa 3-5 satır yazıp neşredebiliyorum. Gelirsem o fırsat da verilmeyecektir.

BUGÜN önce Allah'a, sonra kardeşlerime emanettir. Cenab-ı Hak muhafaza buyursun, şayet mali sıkıntılar yüzünden faaliyetini tatil ederse, mesuliyet bana ait olmayacaktır.

AÇIK İHTAR

BUGÜN'ün kapanması için çalışan sahtekarlardan birine:

Senin foyanı açığa vurmak boynumun borcu olsun. İlk önce kaçakçılardan ne kadar rüşvet aldığını, geceleri evine gelenlerle neler yaptığını açıklayacağım. Domuz oğlu domuz!

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 25.3.1969)

haftanın karikatürü

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI
341

25 Mart 1969

24 Mart 1969 günü yapılan Profesörler Kurulu toplantısında alınan karar gereğince, içinde bulunduğumuz olağanüstü şartlar dolayısiyle Fakültemizde çıkabilecek olayları önlemede fakülte idaresine yardımcı olmak ve gereğinde müdahale etmek üzere, Öğretim Üyeleri ve yardımcılarından kurulu grupların fakültede bulunacakları günler aşağıda gösterilmiştir.

Bu gruplarda görevlendirilmiş olan arkadaşlarımızın, tespit edilen günde saat 9-16 arası Fakültede bulunmalarını saat 10-11 ve 15-16 arasında Mavi Salon'da iki toplantı yaparak günlük durumu bir raporla tespit etmelerini ve sonucu Dekanlığa bildirmelerini saygılarımla rica ederim.

Dekan
Prof.Dr.Tarık Zafer TUNAYA

Pazartesi Öğretim Üyeleri	Salı Öğretim Üyeleri	Çarşamba Öğretim Üyeleri
Ord.Prof.Dr.Sulhi Dönmezer	Ord.Prof.Dr.S.Sami Onar	Ord.Prof.Dr.H.V.Velidedeoğlu
Prof.Dr.O.Münir Çağıl	Prof.Dr.H.Nail Kubalı	Ord.Prof.Dr.R.Galip Okandan
Prof.Mahmut Belik	Prof.Dr.Tahir Çağa	Prof.Dr.Türkân Rado
Prof.Dr.Bahir Erman	Prof.Dr.Haydar Arseven	Prof.Dr.Nabi Koral
Prof.Dr.Edip Çelik	Prof.Dr.Lütfi Duran	Prof.Dr.H.Kemal Elbir
Prof.Dr.Rahmi Çobanoğlu	Prof.Dr.Selçuk Özçelik	Prof.Dr.Zahit İmre
Doç.Dr.Tarık Özbilgen	Prof.Dr.Sami Okay	Prof.Dr.İsmet Sungurbey
Doç.Dr.Çetin Özek	Prof.Dr.Orhan Aldıkaçtı	Prof.Dr.İlhan Akın
Doç.Dr.Ömer Yörükoğlu	Prof.Dr.Sami Akıncı	Prof.Dr.N.Kocayusufpaşaoğlu
	Doç.Dr.Rayegân Kender	Doç.Dr.Aydın Aybay

ÜNİVERSİTE'DE SIKIYÖNETİM!

Lotarya'lı kavga !

Demokrasilerde dördüncü kuvvet denilen basının politik tutumu ne kadar önemli olursa olsun, gazetelerin aynı zamanda birer ticari müessese oldukları gerçeği hiç hatırdan çıkartılmamalıdır. Gazetelerin aynızamanda birer ticari müessese olduğu gerçeği kabul edilince, bunların yaşayıp ayakta kalabilmeleri için ticaret usullerinin gereğini yerine getirmek durumunda olduklarını da kabul etmek gerekecektir. İktidarların açıkça karşı çıkmadıkları gazetelerin bile, satışlarını arttırmak için çeşitli ticari kuralları ve hattâ lotaryacılığı uyguladıkları bir dönemde, varlığıyla sonuna kadar uğraşılan ve Türkiye'nin büyük gazeteleri arasında yer alan Akşam'ın da bu yollarla kavgasını sürdürmeye çalışmasını yadırgamamak gerekir.

YORUM
(Akşam - 22.3.1969)

Viski şişesinin gölgesinde !

Bu ayın en güzel gecesini ben Güven Partililer arasında geçirdim.

Hayret...

Bana ve zevceme, Güven Partisi protokolunun zirvesinde yer verilmişti. Liderin pek genç ve son derece kibar zevcesinin sağında ve hârikulâde bir insan olan Bayan Mümtaz Tarhan'ın tam karşısında ve silme dolu bir viski şişesinin önünde oturtulmuştum.

....

Mümtaz Tarhan Bey, bana ve zevceme cidden mümtaz insanlar arasında bir gece yaşattınız... Size teşekkür etmemeli miyim? Bu kadar güzelin derlenmesi, bu kadar göz alıcı bir buket bir tesadüfün eseri olamaz. Bu toplantıda bir hüner vardı... Bir sosyete hüneri...

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 25.3.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - ISTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P.K. 934 — Sirkeci - ISTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ESENDİKLİ MATBAASI ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A.Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - ISTANBUL, Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın İlanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir. ● Gönderilen yazılar yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez.